

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ LİSANS DÜZEYİNDE TANBUR METOTLARININ
KULLANILABİLİRLİĞİNE YÖNELİK ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ömer Tayyip BORAZAN

BURSA

2020

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

**MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ LİSANS DÜZEYİNDE TANBUR METOTLARININ
KULLANILABİLİRLİĞİNE YÖNELİK ÖĞRETİM ELEMANI GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ömer Tayyip BORAZAN

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aydın Atalay

BURSA

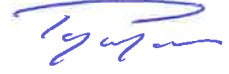
2020

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim.

Ömer Tayyip Borazan

24/07/2020

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 06/07/2020

Tez Başlığı / Konusu: Mesleki Müzik Eğitimi Lisans Düzeyinde Tanbur Metotlarının Kullanılabilirliğine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşlerinin Değerlendirilmesi
Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 61 sayfalık kısmına ilişkin, 06/07/2020 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 6 'dır.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı: Ömer Tayyip Borazan
Öğrenci No: 801741003
Anabilim Dalı: Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı
Programı: Yüksek Lisans
Statüsü: Y.Lisans Doktora

06.07.2020

Ömer T. Borazan

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aydın Atalay

Mustafa Aydın Atalay

YÖNERGEYE UYGUNLUK ONAYI

“Mesleki Müzik Eğitimi Lisans Düzeyinde Tanbur Metotlarının Kullanılabilirliğine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı Yüksek Lisans Tezi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

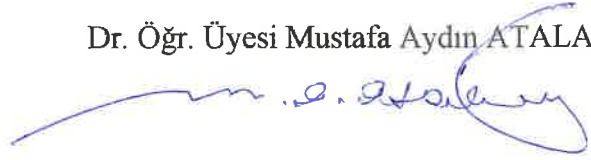
Tezi Hazırlayan

Ömer Tayyip Borazan

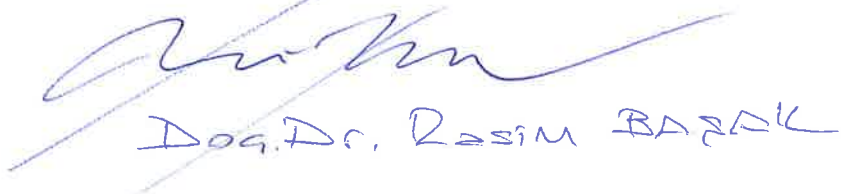
Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aydın ATALAY

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Başkanı V.

Prof. Dr. Sezen ÖZEKE

Doç. Dr. Rasim BAŞKAL

T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı'nda 801741003 numara ile kayıtlı Ömer Tayyip BORAZAN'ın hazırladığı "Mesleki Müzik Eğitimi Lisans Düzeyinde Tanbur Metotlarının Kullanılabilirliğine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşlerinin Değerlendirilmesi " konulu Yüksek Lisans çalışması ile ilgili tez savunma sınavı, 24/07/2020 günü 14.00-15.00 saatlerini arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının ..... ^{başarılı} (başarılı/başarısız) olduğuna ..... ^{oy birliği} (oybirliği/oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav
Komisyonu
Başkanı)

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi M. Aydın Atalay
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi K. Y. Mete Sungurtekin
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

Üniversitesi

H. Giden KIRANLARA
Dr. Öğr. Üyesi
Giresun Üniversitesi

24.07.2020.

ÖZET

Yazar : Ömer Tayyib BORAZAN

Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi

Ana Bilim Dalı : Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Bilim Dalı : Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi

Sayfa Sayısı : xviii + 61

Mezuniyet Tarihi: 24/07/2020

Tez : Mesleki Müzik Eğitimi Lisans Düzeyinde Tanbur Metotlarının
Kullanılabilirliğine Yönelik Öğretim Elemanı Görüşlerinin
Değerlendirilmesi

Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aydın ATALAY

MESLEKİ MÜZİK EĞİTİMİ LİSANS DÜZEYİNDE TANBUR

METOTLARININ KULLANILABİLİRLİĞİNE YÖNELİK ÖĞRETİM ELEMANI

GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Düzenli, planlı, sistemli ve belirli bir zaman içerisinde gerçekleştirilen eğitimin nitelikli olacağı muhakkaktır. Uzmanlarca hazırlanmış metot ve tekniklerin ise bu eğitim sürecinin önemli birer parçası olduğu ortadadır. Tanbur metotlarının, farklı çalgıların metotlarıyla kıyaslandığında sayısal olarak az olduğu bilinmektedir. Bu nedenle mesleki müzik eğitimi lisans düzeyinde tanbur eğitiminin hangi metotlarla gerçekleştiği ve bu eğitimin içinde tanbur metotlarının kullanımını, bu bölümlere uygunluğunu ve metotların yeterliğini öğretim elemanları görüşleriyle saptamak önemli bir husustur.

Bu amaç doğrultusunda ölçüt örneklem yoluyla seçilen mesleki müzik eğitimi kurumlarında tanbur eğitiminde görevli 5 öğretim elemanı ile, yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılarak görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu doğrultuda, Türk müziği icrasını yansıtan üslup ve tavır gibi özel tekniklerden dolayı tanbur eğitiminde meşk yöntemi veya günümüz teknolojik imkanlarının kullanıldığı meşke benzeyen bir yöntemin kullanılması gerektiği fikri öne çıkmıştır. Günümüzde tanbur eğitimi için geleneksel meşk yönteminin yerine teknik çalışmaların ağırlıklı olduğu daha bilimsel bir meşk yönteminin verimli olacağı, bilinen tanbur metotlarının mesleki tanbur eğitiminde kullanılacak düzeyde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca tanbur metotlarının sadece belirli bir teknik düzeye kadar yardımcı olabileceği, içeriklerinin etüt-eser sayısı ve görsel materyal açısından zenginleştirilmesi gerektiği, metot hazırlanırken diğer bilinen ve kabul görmüş çalgı metotlarının içeriklerinden yararlanılabileceği, ortak bir ekole göre metot hazırlanıp standart bir metot oluşturulabileceği fikri elde edilen diğer sonuçlar arasındadır. Yine üslup ve tavır kazanımı için meşk yönteminin uygun olacağı, bilinen iyi icracıların dinlenmesinin önemli olduğu, tanbur metotlarında yer alan video materyallerinin farklı çekim açıları kullanılarak hazırlanmasının öğrenci için daha verimli olacağı, metotların öğrenci hazırbulunuşluk düzeyi göz önüne alınarak hazırlanabileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Çalgı eğitimi, Meşk, Öğretim elemanları, Tanbur, Tanbur metotları

ABSTRACT

Author	:Ömer Tayyip BORAZAN
University	:Bursa Uludağ University
Field	:Education Of Fine Arts
Branch	:Education Of Music
Degree Awarded	:Master's Thesis
Page Number	: xviii + 61
Degree Date	:24/07/2020
Thesis	: Evaluating of The Teaching Staffs' Views on The Usability of Tanbur Methods in Undergraduate Vocational Music Education
Supervisor	:Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Aydın ATALAY

EVALUATING OF THE TEACHING STAFF'S VIEWS ON THE USABILITY OF TANBUR METHODS IN UNDERGRADUATE VOCATIONAL MUSIC EDUCATION

It is obvious that regular, planned and systematic training performed at a certain time will be qualified, and methods and techniques prepared by experts are an important part of this training process. It is known that the tanbur methods are numerically low compared to the methods of other instruments. For this reason, it is the important point to determine the methods of tanbur training at the undergraduate level of professional music education and the use of tanbur methods in this training and its suitability to these departments and the adequacy of the methods.

In line with this purpose, in this study the interviews were conducted with five teaching staffs working in tanbur training at the institutions of vocational music education selected by criterion sampling and using the semi-structured interview technique. The data obtained were analyzed using content analysis. In this regard, the idea that a method of meshk based on master-apprentice relation or meshk-like method using today's technological facilities should be used in tanbur training due to special techniques such as style and attitude that reflect Turkish music performance. Today, it has been concluded that, a more scientific method of meshk, in which technical studies are predominant, will be efficient instead of the traditional method of meshk and the known methods of tanbur are not at the level to be used in professional tanbur training.

Besides, the ideas that tanbur methods can only help up to a certain technical level, their contents should be enriched in terms of number of studies and visual materials, the content of other known and accepted instrument methods can be used while preparing the

method, and a standard method can be created by preparing a method according to a common school are among the results. Again, it is concluded that the method of meshk is appropriate for the acquisition of style and attitude and it is important to listen to well-known performers and it is more efficient for the students to prepare the video materials in the tanbur methods by using different shooting angles, and the methods can be prepared by considering the level of student readiness.

Key Words: Instrument education, Meshk, Tanbur, Tanbur methods, Teaching Staff.

İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa No</i>
ÖZET	viii
ABSTRACT	x
İÇİNDEKİLER	xii
TABLolar LİSTESİ	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xvi
KISALTMALAR LİSTESİ	xvii
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırma Soruları	3
1.3. Amaç	3
1.4. Önem	4
1.5. Varsayımlar	4
1.6. Sınırlılıklar	4
1.7. Tanımlar	4
2. BÖLÜM: LİTERATÜR	6
2.1. Çalgı Eğitimi	6
2.2. Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi	6
2.3. Meşk Yöntemi	7
2.4. Metot ve Çalgı Metodu	8
2.5. Tanbur	8
2.5.1. Tanbur hakkında genel bilgiler	8
2.5.2. Tanbur sazının yapısı hakkında genel bilgiler	10
2.5.2.1. Tekne	10

2.5.2.2.	Göğüs-Kapak	10
2.5.2.3.	Sap.....	11
2.5.2.4.	Tel	12
2.5.2.5.	Mızrap.....	13
2.6.	Yaylı Tanbur	13
2.7.	Osmanlı Döneminde Tanburun Gelişimi.....	14
2.8.	Tanbur Sazının Çalınış Üslupları Ya Da Ekoller	15
2.9.	15.Yüzyıldan Günümüze Önemli Tanburiler	15
2.10.	Tanbur Metotları.....	18
2.11.	Kitap Olarak Yayımlanmış Tanbur Metotları Hakkında Bilgiler.....	19
2.11.1.	Sadun Aksüt'ün tanbur metodu hakkında kısa bir değerlendirme	19
2.11.2.	Emin Akan'ın tanbur metodu hakkında kısa bir değerlendirme.	19
2.11.3.	Murat Aydemir'in tanbur metodu hakkında kısa bir değerlendirme.....	20
2.11.4.	Her üç kitaptaki alıştırmalar hakkında kısa bilgiler.	21
2.11.5.	Kitaplarda yer verilen çalışmalar ve eserler.	23
2.11.6.	Anlatım dili.	23
2.11.7.	Kullanılan işaretler.	24
2.12.	Mesleki Müzik Eğitimi Lisans Düzeyi Tanbur Ders Planları	24
2.12.1.	Eğitim programı, öğretim programı ve ders programı.	25
2.12.2.	Yök yeni öğretmen yetiştirme lisans programları bireysel çalgı (tanbur) ders planı.....	26
2.12.3.	Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk sanat müziği	26
	temel bilimler bölümü enstrüman (tanbur) ders planı.	26
2.12.4.	Yıldız Teknik Üniversitesi sanat tasarım fakültesi müzik toplulukları	27
	bölümü mesleki seçimlik tanbur ders planı	27

2.13.Yurt içinde yapılan çalışmalar	29
3. BÖLÜM: YÖNTEM	33
3.1. Araştırmanın Modeli	33
3.2. Araştırma Grubu.....	33
3.3. Veri Toplama Araçları.....	33
3.4. Verilerin Geçerliliği ve Güvenirliği	33
3.5. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi	34
4. BÖLÜM: BULGULAR VE ANALİZ.....	35
4.1. Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular ve Analiz	35
4.2. İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular ve Analiz.....	37
4.3. Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular ve Analiz.....	40
4.4. Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular ve Analiz	44
5. BÖLÜM: TARTIŞMA VE ÖNERİLER	47
5.1. Tartışma	47
5.2. Öneriler	51
KAYNAKÇA	54
EKLER	60
Ek-1: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları	60
ÖZGEÇMİŞ	61

TABLÖLAR LİSTESİ

<i>Tablo</i>	<i>Sayfa</i>
1. EnstürmanI (Tanbur) Ders Planı.....	27
2. Mesleki seçimlik 1 Tanbur Ders Planı.....	28

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil</i>	<i>Safya</i>
1.Tanbur Perde Yerleri.....	12
2.Tanbur Mızrabı Şekli.....	13

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

YÖK: Yüksek Öğretim Kurumu

1. Bölüm

Giriş

Geleneksel Türk Müziği eğitimi, tahminen bundan yüzyıl öncesine kadar sözlü aktarım yöntemi olan meşk ile gerçekleştiriliyordu. Bundan dolayı da müziğin herhangi bir yazıya geçirilmediği, sadece sözlerin yazıya geçirildiği ve Geleneksel Türk Müziğinin gerek eğitiminde gerekse icrasında notanın veya yazının kullanılmasının uygun görülmediği bilinmektedir. Meşk ile gerçekleşen ses veya saz öğretimi sürecinde öğrenci hocasından bir eserin icrasını öğrenirken aynı zamanda sesini eğitiyor veya çalgısal kabiliyetleri geliyordu. Bu açıdan bakıldığında meşkin-geleneksel müzik eğitiminde- bütünsel bir yöntem olduğu görülmektedir (Behar, 2015).

Bu bilgiler doğrultusunda, son yüzyılda meşke alternatif yöntemler kullanıldığı, bundan yüzyıl öncesinde ise Geleneksel Türk Müziği eğitiminde, hocanın kendi hocasından öğrendiği şekilde eser icrasına dayalı yani “silsile usulü” diyebileceğimiz bir şekilde eğitim gerçekleştirdiği sonucuna varmak mümkündür. Ayrıca meşkin, bir eğitim yöntemi olmasının yanında bir aktarım aracı olduğu da göz önüne alındığında, çalgı eğitiminin daha sistemli ve daha bilimsel bir boyutta gerçekleşmesi için çalgı metotlarının önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu noktada “metot” kelimesinin ne ifade ettiğini açıklamak gerekiyor; En kısa ifadesiyle metot, “Belli bir hedefe varmak, bir amaca erişmek için takip edilen, tutulan yol, yöntem, usül” demektir (Ayverdi,2011; TDK, 2020). Bu tanımdan yola çıkarak çalgı metodunun çalgı öğrenme yolu ve ya yöntemi anlamına geldiği kolaylıkla söylenebilir. Çalgı metodunun, çalgı öğretim kitabından çok çalgı öğrenme yolu olduğu, yazan kişinin kendi öğretim biçimini kitaplaştırdığı da gözden uzak tutulmamalıdır.

Yapılan araştırmalarda metot kavramının eskiden beri alışlageldiği üzere “metod” şeklinde yazıldığı görölmektedir. Bu çalışmada TDK yazım kılavuzu esas alınarak “metot” biçimiyle kullanılmıştır.

Çalışmamızın başlığından son cümlesine kadar en çok kullandığımız yani bu çalışmanın “öznesi” olan çalgının adı ile de ilgili bir açıklama yapılması ihtiyacı hissedilmiştir. Türkçe yazım kurallarına göre “n” ve “b” harfinin yan yana gelmemesi nedeniyle tambur “m” harfi ile yazılsa da Osmanlıca kaynaklarda “nun” harfiyle yazıldığı için müzisyenler arasında “n” harfi ile yani “tanbur” şeklinde telaffuz edilmiş ve yazıla gelmiştir (Öner, F., Kazancı Yeprem, G. & Korkmaz, N. 2019, s.12). Bu çalışmada kelimenin yaygın kullanımını dikkate alınarak “tanbur” şekliyle yazılması uygun görölmüştür.

Bu çalışmada günümüze kadar yayımlanmış 3 tanbur metodu ve tanbur eğitimiyle ilgili yapılan metodik çalışmalar tespit edilmiş olup, yayımlanmış metotlarının mesleki müzik eğitimi programlarına kullanılabilirliğinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda mesleki müzik eğitimi kurumlarında tanbur eğitimi gerçekleştiren öğretim elemanlarıyla görüşmeler yapılmış ve bu görüşmeler analiz edilerek tanbur metotlarının öğretim programlarında kullanılabilirliği saptanmaya çalışılmıştır. Bu araştırmanın tanbur metodu yazarlarına ve mesleki tanbur eğitime yönelik mütevazı da olsa katkıları sağlayacağı düşünölmektedir.

1.1. Problem Durumu

Literatüre bakıldığında, Tanbur eğitimi ile ilgili aşağıdaki çalışmaların yapıldığı görölmektedir.

Tanbur eğitimiyle ilgili yazılı kaynak, metot ve etüt ihtiyacı olduğundan yola çıkılarak, yeni teknik ve metot yaklaşımları tespit edilmeye çalışılmış ve bu amaç doğrultusunda tanbur eğitimi için farklı teknik denemeleri ve etütler yazıldığı görölmektedir. Bunlara ek olarak tanbur eğitiminde kullanılan temel icra teknikleri ile bu tekniklerin çalışma prensiplerinin

neler olduğu, araştırmacı tarafından seçilen eserler ile ğretim elemanlarının görüşleri alınarak belirlenmeye çalışılmıştır (Bilgin, 2011; Derin, 2018; zel, 1997).

Tanbur ğretiminin sistematik bir yaklaşımla gerçekleşmesi amacıyla yeterli metot ve çalışmaların olmadığı düşünülerek tanbur icracıları ile görüşmeler yapıldığı, başka bir çalışmada ise metotların yönteminin ve içeriğinde bulunan etüt etütlerin incelendiği bilinmektedir (Bilgiç, 2019;Taşdemir, 2019)

Tüm bunlara bakıldığında tanbur metotlarına yönelik sınırlı sayıda çalışma yapıldığı görölmüştür ve tanbur metotlarının mesleki anlamda tanbur eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin ğretim elemanlarıyla yapılan bir çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir. Bu eksiklik araştırmanın problem durumunu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırma Soruları

Genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- Mesleki müzik eğitiminde lisans düzeyinde tanbur metotlarının kullanılabilirliği ne düzeydedir?
- Tanbur metotları içeriğinin ve metotlarda belirtilen kazanımların, mesleki müzik eğitimi lisans düzeyi ğretim programlarında kullanılabilirliği ne düzeydedir?
- Günümüz şartlarında ve teknolojilerinde, mesleki tanbur eğitiminde kullanılacak metot anlayışı nedir? Nasıl olmalıdır?
- Öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygun metot anlayışı nedir? Nasıl olmalıdır?

1.3. Amaç

Bu araştırmada mesleki müzik eğitimi lisans düzeyinde tanbur metotlarının kullanılabilirliğine yönelik ğretim elemanı görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.4. Önem

Bu araştırma, tanbur eğitiminin daha bilimsel ve düzenli olması, tanbur metotlarının lisans düzeyi mesleki müzik eğitiminde kullanılabilirliğinin artırılması, lisans düzeyi mesleki tanbur eğitimi kullanılabilecek bir metot geliştirilmesine katkı sağlaması, tanbur metotlarına ilişkin öğretim elemanları görüşlerinin yer aldığı bir çalışma olarak literatürdeki boşluğu doldurması, tanbur metotlarının gelişimi ve yeni metot yazacak yazarlara fikir vermesi açısından önem taşımaktadır.

1.5. Varsayımlar

Bu çalışmada esas olarak;

- Konuya ilişkin yapılan literatür taramasından elde edilen bilgilerin yeterli ve güvenilir olduğu,
- Araştırma problemine ve amacına uygun yöntem ve veri toplama araçları kullanıldığı,
- Uzman görüşleri alınarak son şekli verilen yarı yapılandırılmış görüşme formunun konuya ilişkin durumu ve gelişmeleri saptayacak amaçta yeterli ve uygun bulunduğu,
- Lisans düzeyi mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda tanbur dersini gerçekleştirmekte görevli öğretim elemanlarının yapılan görüşmelerde içten oldukları, gerçek ve kendi düşüncelerini yansıtarak samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma yayımlanmış tanbur metotları kapsamında; Sadun AKSÜT Tanbur Metodu, Emin Akan Tabur Metodu, Murat Aydemir Tanbur Metodu ve lisans düzeyi mesleki müzik eğitimi kurumlarında görev yapan 5 öğretim elemanının görüşleri ile sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Asorti: Birbirine uygun, birbirini tutar renk ve biçimde olan (TDK, 2020).

İlahi: Allah ve Peygamber, ayrıca din adamlarının meziyetleri hakkında yazılmış ve her makamdan çeşitli usullerle kendine mahsus bir tavırla bestelenmiş Türkçe manzum eserlerdir (Ak, 2016).

Kontrast: Karşıt. Karşıtlık (TDK, 2020).

Peşrev: Önde giden anlamına gelmektedir. Peşrevler fasılların en başında çalınan saz eserleridir. Her birine hane denilen bölümlerden meydana gelmektedir. Her bir haneden sonra, lazım olan manasına gelen, hep aynı melodik yapıda olan ve karara götüren mülazime bölümü veya diğer adıyla teslim bölümü yer alır. Büyük usullerle bestelenir ve en büyük yapılı saz eseri formudur (Özkan, 2015)

Saz Semai: Peşrevden sonra en önemli saz eseri formudur. Hane ve mülazime adı verilen bölümleri vardır. Peşrevden farkı küçük usullerle bestelenmesidir. İlk üç hanesi ve mülazime bölümü aksak semai usulüyle, dördüncü hanesi ise yürük semai ve ya farklı usullerle bestelenmektedir (Kaçar, 2012)

Taksim: Herhangi bir saz tarafından, herhangi bir veya birkaç makama geçkili olarak yapılan, makamın bütün özelliklerini gösteren, önceden hazırlanmayıp icracının o andaki ilhamıyla yapılan, usule bağlı olmayan saz müziğidir (Özkan, 2015).

Transpoze: Bir müzik parçasının yazılı olduğu tondan başka bir tonda tekrar edilmesine transpoze (aktarım) denmektedir (Tabakoğlu, 2000).

Tril: Birbirine tam ve yarım ses aralı bulunan iki bitişik notanın sıra ile ve süratle tekrarıdır (Tabakoğlu, 2000).

2. Bölüm

Literatür (Alan Yazın)

2.1. Çalgı Eğitimi

Bireyin bir takım sanatsal duyumları hissetmesine imkân sağlayıp bununla birlikte var olan yeteneklerini fark etmesi ve mevcut yeteneklerini kullanıp bunları geliştirmesi amacıyla gerçekleştirilen sürece çalgı eğitimi denilmektedir (Uslu, 1999; Gerçek, 2010). Çalgı eğitimi, düzenli ve metodik bir çalışma ile yürütüldüğünde bireyin çalışma disiplinine olumlu katkı sağlayacağı gibi eğitimin düzenli ve hızlı bir şekilde ilerlemesine de yardımcı olacağı düşünülebilir.

Günümüzde, özel kurs merkezlerinin, belediyelerin ve halk eğitim merkezlerinin açmış olduğu çalgı kurslarında yapılan toplu çalgı eğitimi ile çalgı eğitiminin, bireyin sosyal yönünü de geliştirdiği söylenebilir. Bireysel ya da toplu olarak gerçekleştirilen bir çalgı eğitiminin sonunda, bireyin konserler ile bir topluluk önünde performans sergilemesi ona sosyal anlamda olumlu katkılar sunacağı düşünülmektedir (Uslu, 1999).

2.2. Türk Müziğinde Çalgı Eğitimi

Türk müziğinde çalgı eğitiminin, yirminci yüzyıla kadar geleneksel eğitim yöntemi olan meşk yöntemi ile ve yöntemin gereği olarak herhangi bir yazılı kaynak kullanmadan sözlü bir şekilde gerçekleştiği bilinmektedir (Türkmen & Beşiroğlu, 2009).

Türk müziği çalgı eğitiminin, meşk yöntemi açısından ses eğitiminden daha zor olduğu düşünülmektedir. Meşk yöntemi ile gerçekleşen bir çalgı eğitiminde ilk önce peşrev ve ya saz semaisi gibi bir saz eserinin icrasıyla başlanmaktaydı. Fakat bir öğrencinin bu formlardaki eserleri çalması için sazında belirli bir seviyeye gelmesi meşk yönteminin bir ön şartı olarak görülebilir. Bu şartı yerine getirip belirli bir seviyede olan öğrenciye ise herkesçe bilinen ve başlangıç seviyelerine uygun icraya sahip eserler ile başlanarak meşk yöntemi ile repertuarı genişletilmiştir (Behar, 2016).

Günümüzde çalgı metotları yazıldığı ve çalgı öğretiminde kullanılan yazılı kaynakların eskiye göre daha fazla olduğu bilirse de meşk yönteminin hala kullanıldığı izlerine rastlanmaktadır. En çok bilinen ve kullanılan bazı metotlarda meşk yöntemi kullanılması tavsiye edilerek, geleneksel müziğimizin işitmeye dayalı bir öğrenim modeliyle verimli olacağı, metotlardan sadece nazari bilgilerin edinilebileceği, metotların ve kitapların ise meşk yöntemine yardımcı birer unsur olabileceği belirtilmektedir (Behar, 2016).

2.3. Meşk Yöntemi

Meşk, hat sanatında yazı örneği, yazı alıştırması veya yazı karalaması gibi anlamlara gelmektedir. Geleneksel müziğimizde uzun yıllar kullanılan öğretim yöntemi olmuştur. Meşk yönteminde, öğretmen ve öğrenci usta-çırak ilişkisi içerisinde olup, öğrencinin öğretmenini taklit etmesiyle öğretim ve öğrenim gerçekleşir. Meşk yönteminin müzik eğitimindeki uygulanış biçimine bakıldığında ise hoca, öğrencisine çalışacakları eserin güftesini yazdırır, eserin usulü sağ el ve sol el dizlere vurularak ve ya kudüm eşliğinde söylenerek ezberletilir (Behar,2016).

Meşk yönteminin bir amacının da öğrenciye repertuar kazandırmak için bir eseri kısım kısım ve ya bütünüyle tekrar ettirerek öğretip ezberletmesidir. Meşk yönteminin herhangi bir öğrenim yaşı olmadığı gibi herhangi bir sürat ve bir planı da yoktur. Eser çalışmaya yönelik bir sistem ile eğitim öğretim faaliyeti yapılır. Eserlerin unutulmadan bir sonraki nesile aktarılması amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Bu nedenle meşk yöntemi teknik ön planda olmaksızın bilgilerin eserlerin öğretmenden öğrenciye aktarılması nakledilmesidir. Bir eser her meşk edildiğinde farklı yorumlanabilir. Nesiller değiştikçe zamanın zevk ve anlayışına göre değişimlere uğrayabilir. Bu şekilde eserde oluşan yorum farklılıkları eserin aslında değişimler meydana getirebilir bu durumun meşk yönteminin dezavantajları arasında sayıldığı bilinmektedir (Kaygusuz, 2014).

2.4. Metot ve Çalgı Metodu

Belirli bir hedefe varmak için ve ya bir bilim alanında araştırma yapmak ve bir amacı gerçekleştirmek için belirlenen yöntem, tutulan yola ve ya bu yolun saptanmasına Metot denmektedir (Ayverdi,2011; Saydam, 1988).

Metotlu çalışma bilimsel bir çalışma olduğuna göre, metotsuz bir çalgı eğitiminin bilimsel bir çalışma olamayacağı ve dolayısıyla, iyi bir çalgı eğitimi için öğrenilecek olan sazın özelliklerinin ve icra tekniğinin açıklandığı detaylı bir metodun şart olduğu düşünülmektedir. Bir öğrenci çalgı öğrenirken metot sayesinde sistemli bir çalışma yürütüp teknik yönden gelişme gösterirken, öğretmenin yönlendirmeleriyle de icra tavrını, üslubunu öğrendiği bilinmektedir. Bu nedenle Türk müziği karakteri ve geleneksel öğretim yöntemine uygun çalgı metotlarının yazılmasının, Türk müziği çalgı eğitimi için gerekli olduğu düşünülebilir (Aksüt,1988).

Sayan (1999) çalgı eğitiminde metotların ne derece önemli olduğunu şöyle ifade etmiştir, “Biz ulusal müziğimizi ve esaslarını tohumdan ele alıp fidana, daha sonra ağaca dönüştürmek durumundayız. Metotlar, bu oluşumun önemli araçlarıdır. Metot olmayan yerde eğitim olmaz. Teoriler temel bilgilerin üstünde kuramlar geliştirmelidir” (Sayan, 1999).

2.5. Tanbur

2.5.1. Tanbur hakkında genel bilgiler. Tanbur, uzun sapı ve yuvarlak gövdesi olan mızrapla ve yayla çalınan geniş ses sahasına sahip Türk müziğinin başlıca çalgılarından biridir. İlkel tanbur çalgısına Mezopotamya’da yaklaşık 4000 yıl önceki çağlarda rastlanıldığı, ilk zamanlar da tek daha sonra iki telli olarak kullanılan bu çalgının bugün bile Kırgızlar ve Kalmuklar’da kullanıldığı düşünülmektedir. Tanburun kopuzun daha gelişmiş hali olduğu ve tanbura benzeyen türlerin göçler aracılığıyla batıya taşındığı ve pek çok ülkede bulunun tanbura benzeyen sazlar olduğu tahmin edilmektedir. Zaman geçtikçe günümüze kadar tanburun şeklinin değiştiği, sapının kısalması ve ya gövdesinin büyümesiyle farklı birçok

çalgı türetildiği düşünülmektedir. Çalgının isminin nereden geldiği hakkında birçok tarihçi açıklamalarda bulunmuş, fikirler öne sürmüştür. Tanburun 15. Yy'dan önce uzun saplı ve gövdeli olan çalgıların genel adı olduğu bilinmektedir. Aynı ismi taşıyan birçok farklı çeşit çalgı olduğu, sınıflandırmada ve isimlendirmede karışıklıklara yol açmıştır. Kemeçe ve rebap isimlerinin birçok çalgıda kullanıldığı gibi birbirinden farklı sazlar için de tanbur isminin kullanıldığı görülmektedir. Bu nedenle yabancı yazarların tanbur ile ilgili yaptığı araştırmaların ve çalışmaların bugün bizim coğrafyamızda kullanılan ve bilinen tanburdan farklı bir çalgı ile ilgili olduğu düşünülmektedir (Özalp, 2000; Sarı, 2012; Ünal, 2019).

Çalgının isminin nereden geldiğiyle ilgili bazı yabancı araştırmacılardan örnekler şu şekildedir;

Al- Mes'udi (Muruc-u z- Zeheb, VIII-90) tanburu Sodom ve Gamorrah'ın zevk ve eğlenceyi çok seven halkın bulmuş olabileceğini, isminin ise "Tann: uyumlu ses" ve "bur: helak olacağı belli" anlamından gelebileceğini söylemektedir. Fransız yazarlar ise araştırmaya isim benzerliği yönünden yaklaşp Fransızca 'da "tambour" isimli bir davuldan yola çıkarak vürmalı çalgılar yönünden açıklama getirmeye çalışmışlardır. Larousse'un Darmesteter'in sözlüklerinde tambour sözcüğünün Farsça "tebir"den geldiği, tebir'in ise davul demek olduğu belirtilmiştir. İngiliz yazar Francis W. Galpin ise sümer Türklerinin tanbur'a Pantur dediklerini "pan" Sümercede "yay", "tur" ise "çocuk, küçük" anlamlarına geldiğini, pantur'un küçük yay anlamına geldiğini belirtmiştir (Sarı, 2012).

Çalgının isminin nereden geldiğiyle ilgili bazı Türk araştırmacılardan örnekler şu şekildedir;

Tanburun ilk geniş açıklamasının Farabi'nin(10yy) yazmış olduğu "Kitab-ü l-Musiki" adlı kitapta olduğu bilinmektedir. Farabi Horasan ve Bağdat ülkelerinde kullanılan "Horasan tanburu" ve "Bağdat tanburu" adlarında 2 tanburdan ve bu tanburların şekil ve boy uzunluğu olarak farklı türlerinin bulunduğundan bahsetmektedir. Meragalı Abdülkadir, Cami-ül- Elhan,

Fevaid-i Aşere ve Makasıd-ul-Elhan gibi eserlerinde Tanbur-i Kebir-i Türk-i Adlı bir çalgıdan ilk kez bahsetmiştir. Türklere özgü olduğunu iki ve ya üç telli olabildiğini, tel akordunun dörtlü aralıkta olduğunu, mızrap ve yayla çalındığını, gövdesi armudi biçiminde olan Tunbur-i Şirvinan'dan farklı olup, ses kutusunun biraz daha küçük, sapının uzun, ön yüzünün düz olduğunu belirtmektedir (Karabey, 1950; Sarı, 2012).

2.5.2. Tanbur sazının yapısı hakkında genel bilgiler. Tanbur'un yapısında tekne, göğüs kapağı, sap, perdeler, burgular tellerin geçtiği köprü köprü, eşik ve tel gibi parçalar bulunmaktadır.

2.5.2.1. Tekne. Tanbur teknesi, ağaç dilimleri birbirlerine eklenerek yapılmaktadır. Form yapısı yarım küreye ve ya cami kubbesine benzetilebilir. Dilim sayıları ustanın zevkine ve becerisine göre farklılık göstermektedir(Akan, 2007).

Tekne dilimleri için aynı ya da farklı ağaçlar kullanılabilir. Sade ve tek cins ağaçtan yapılan tanbur teknelerinin yanında, erik-ceviz, gül-pelesenk, pelesenk-erik, abanoz-gül gibi ağaçlar kullanılarak yapılan teknelere asorti tekne, kelebek-gül, abanoz-kelebek, kelebek-erik gibi ağaçlar kullanılarak yapılan teknelere ise kontrast renkli tekneler denildiği bilinmektedir (Sarı, 2012).

Dilimler, 2.5-3 mm kalınlığında 55 cm uzunluğunda ve 2,5-3 cm genişliğinde olup usta tarafından birbirlerine uyumlu bir şekilde eklenip yapışması için karpuz dilimine benzer bir şekle getirilip yan yana yapıştırılır. Bazen de bu dilimlerin arasına farklı ağaçlardan filetolar konulabilir (Sarı, 2012).

2.5.2.2. Göğüs-Kapak. Göğüs-kapak, teknenin formuna göre yuvarlak ve ya yarım elma biçiminde olmaktadır. Genelde 2 parçadan meydana gelmektedir. Göğüste ağaç olarak genelde ladin ve köknar kullanılmaktadır. Göğüste kullanılacak ağacın damarları düzgün olmalıdır ve tellere paralel gelecek şekilde takılmalıdır. Ağacın damarları seyrek olan kısımları göğsün ortasında, seyrek kısımları kenarlarda kalmalıdır. Tel baskısı göğsün

üzerinde olduğu için tanburun göğsü çökmektedir. Bu çöküklük köprü eşğin olduğu kısımda, hafif bir kavisle içeriye doğru olmaktadır. Bu çöküklük yapım sırasında verilmeyip zamanla oluşmalıdır. Bu çöküklüğün belirli oranda ve zamanda olması için göğüs ağacı çok ince olmamalıdır ve kapak cilalanmamalıdır. 20. Yy ortalarında bazı ustaların göğsün ortasına 4-5 cm çapında delik açtıkları fakat tanburun sesinin ve ahenginin değişmesinden dolayı uygulamadan vazgeçtikleri bilinmektedir (Akan, 2007; Sarı, 2012).

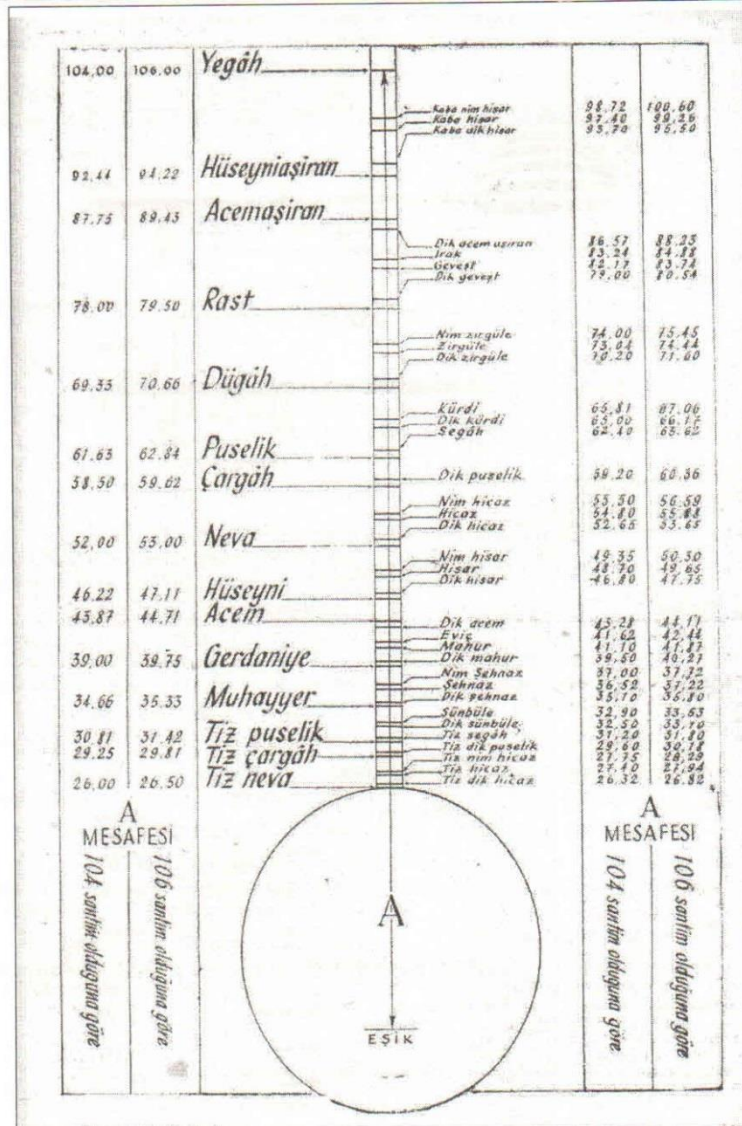
2.5.2.3. Sap. Tanburun teknesine bağlı bulunan, sonunda akort burgularının olduğu ve perdelerin bağlandığı kısımdır. Akort burguları sapın sonunda yer alır ve teller bu burgulara bağlanır. Burgular, genelde pelesenk ve abanoz gibi sert ağaçlardan yapılmaktadır. Akort burgularının bulunduğu yerin önünde kemikten yapılmış tellerin geçtiği eşik bulunmaktadır. Bu eşik ile göğüs üzerinde bulunan köprü eşğin birbirine olan uzaklığı(tel boyu) ile tanbur boyları sınıflandırılmıştır. Meydan tanburu, orta tanbur ve kız tanburu gibi farklı boyutlarda tanburlar yapılmaktadır. Orta boy tanburlarda tel boyunun 104-106 cm olduğu bilinmektedir (Aksüt,1994).

Tanburun tel boyundan dolayı sapı da uzun olması icracıyı çalma, seri çalma ve atlamalı çalma konusunda zorlamaktadır. Bu nedenle de ince ve elin kavrayabileceği şekilde yapılan bir sap icracı için önemlidir. Bu yapıda olan bir sapın da sıcaklık, soğukluk ve nem gibi ağacı etkileyen unsurlardan etkileneceğinin kaçınılmaz olduğu düşünüldüğünde, sapın dikey olarak ikiye ve ya dörde bölünüp damar yolu değiştirilip tekrar yapıştırıldığında hem mevsimsel etkenlere hem de telin gerginliğine dirençli olmasının sağlandığı bilinmektedir(Yıldırım & Karahasanoğlu, 2017).

Sapın üzerinde bağlanan perde sayılarında icracılara göre ve ustalara göre farklar vardır. Genel olarak tanburlar 48-49 ve ya 56 perdeli olarak yapılmakta ve kullanılmaktadır. Tanburi Necdet Yaşar'ın tanburunda ise 65 perde bulunduğu bilinmektedir (Akan, 2007).

Şekil 1.

Tanbur perde yerleri

(Sarı, 2012, s.85).

2.5.2.4. Tel. Tanbur telleri günümüzde çelikten ve sarı pirinçten yapılmaktadır.

Madeni teller kullanılmadan önce bağırsaktan yapılan kiriş de denen tellerin kullanıldığı bilinmektedir. Genel olarak tel sırasının alttan üste doğru sıralaması şu şekildedir;

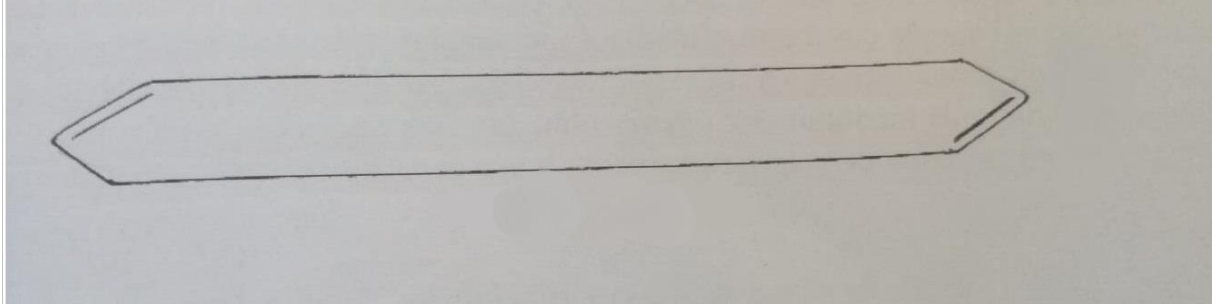
Birinci çift çelik teller 0.30- 0.32 mm,

İkinci çift pirinç teller 0.50 mm,

Üçüncü çift çelik teller 0.30-0.32 mm, Dördüncü tek piriç tel 0.70 mm olup toplam da yedi tel bulunmaktadır. Sekiz telli tanburlar da yapılmakta olup dördüncü tele çift piriç tel takılmaktadır (Aksüt, 1994, s.16; Akan, 2007).

2.5.2.5. Mızrap. Tanburun doğru çalınması ve çalgıdan güzel bir ses çıkarılması için mızrap önemli bir etkidir. Tanbur mızrabı diğer çalgıların mızraplarından farklı olarak sert ve kalındır. En iyi mızrap kaplumbağa kabuğundan (bağa) yapılmaktadır. Kaplumbağa kabuğunun dışında boynuz, kemik, fil dişi gibi diğer hayvansal maddelerden de mızrap yapıldığı fakat bu maddelerden sertlik ve esneklik bakımından en kullanışlı olanı kaplumbağa kabuğu olduğu için en çok tercih edilen mızrap, kaplumbağa kabuğundan yapılmış mızraplar olduğu bilinmektedir (Aksüt, 1994; Akan, 2007; Sarı, 2012).

Şekil 2
Tanbur Mızrabı Şekli

(Akan, 2007, s.37)

2.6.Yaylı Tanbur

Karabaşoğlu (2010), Abdülkadir Meragi'nin Makasid'ul-Elhan adlı eserinde, yaylı tanburdan Nay-ı Tunbur adıyla bahsedildiğini ve bu tanbur çeşidinin aslında şirvaniyan tanburunun yay ile çalınan şekli olduğunu belirtmektedir(Karabaşoğlu, 2010)

Abdülkadir Meragi'den Tanburi Cemil Bey'e kadar olan dönemde yaylı tanbur adından bir çalgının olmadığı fakat daha önceki dönemlerden itibaren mızrapla çalınan çalgıların yay ile de çalındığı bilinmektedir (Çöl, 2017)

Yaylı tanburun, Tanburi Cemil Bey'in icrası ile birlikte yaygınlığını arttırdığı düşünülmektedir. Doldurduğu taş plaklara yaylı tanbur da çalarak, dünümüze icra örnekleri bırakmıştır. Cemil Bey'in ardından icrası yaygınlaşmış, Ercüment Batanay da Cemil Bey kadar hem icra etmeye çalışmış hem de çalgının gelişimi için emek vermiştir. Cemil Bey, tanburun göğsüne 5-6 cm çapında delik açıp, eşiğin altına can direği koyarak ve eşiği yükselterek yaylı tanburu icra etmiştir. Daha sonraki yıllarda madeni gövdeli yaylı tanburlar imal edilmiş fakat benimsenmemiştir. Ercüment Batanay'ın denemeleriyle madeni gövdeye deri takılarak, tel kalınlıkları arttırılarak ve akort düzeni değiştirilerek istenilen ses bu şekilde elde edilmiştir. Günümüzde ise ahşap gövdeli ve göğüs için de deri kullanılarak imal edildiği bilinmektedir (Öksüz, 1998)

2.7.Osmanlı Döneminde Tanburun Gelişimi

Asırlarca çeşitli kavimler tarafından değişik yapılarda ve değişik şekillerde çalınarak kullanılan tanbur, Osmanlı da 18. yy.da gözde bir çalgı hâline gelerek önemli değişiklikler geçirmeye başlamış; boyutu, biçimi, çalınışıyla aynı kökenli olduğu diğer tamburlardan büyük ölçüde ayrılmıştır. Bu sebeple Türk tanburu yalnız Türkiye'de kullanılan tek çalgı durumundadır. Tanbur'un perde sisteminin Türk Musikisi perde sistemiyle örtüştüğü ve tanburda bu sistemin gözle görünür, anlaşılır halde olduğu Türk ve yabancı yazarlar tarafından kabul görmektedir. Tanbur, 18. yüzyıldan önce bugünkü şeklinden farklı olduğundan, günümüzde Orta Asya milletlerinde kullanılan dutar, çöğür (çoğur) ve Anadolu'nun halk çalgısı bağlama gibi biçim bakımından birbirine benzeyen çalgılarla birlikte tanbur ailesi içinde ele alındığı bilinmektedir. Osmanlı Dönemindeki gelişiminin belirgin özelliği tel sayısındaki artışta ve gövdesinin armudi biçimden daha dairesel bir şekil almasında görülmektedir. Tel sayısının, Türk minyatürlerinde ve yabancı ressamların çizdiği resimlerde altı, yedi sekiz olduğu bilinmektedir. Günümüzde de yedi ve sekiz telli tanburların yapıldığı bilinmektedir (Karakaya, 2010)

2.8.Tanbur Sazının Çalınış Üslupları Ya Da Ekoller

Tanbur çalınış üslubunda bilinen iki üslup vardır. Birinci üslup klasik tavır da denen Tanburi İshak'ın çalınış üslubu olduğu tahmin edilen üsluptur. Bu çalınış üslubunda melodilerin az mızrap vuruğu kullanılarak çalındığı bilinmektedir. İlk mızrap vuruşunun ortaya çıkardığı sesi susturmadan nağmeleri devam ettirerek ve sesin devamlılığını sağlatılarak melodiler çalındığı tahmin edilmektedir. Bu çalınış üslubunun Tanburi İshak'tan öğrencisi Oskiyam'a ondan Üsküdar Kozyatapı Rûfai tekkesi Şeyhi Abdülhalim Efendi'ye, Abdülhalim Efendiden de Suphi Ezgiye ve en son Mesut Cemil'e kadar geldiği bilinmektedir (Sarı,2012).

İkinci çalınış üslubu ise Tanburi Cemil Bey'in çalınış üslubudur. Bu çalınış biçiminde ise klasik tavrın aksine melodiler bol mızrap vuruşları ile çalınmaktadır. Tanburi Cemil Bey, bu çalınış üslubunda her notaya bir ya da birden fazla fazla mızrap vurarak, tanbur çalımını monotonluktan çıkartarak, bu çalınış üslubuyla tanbura hareket ve ifade gücü kazandırdığı düşünülmektedir (Özalp, 2000).

2.9.15.Yüzyıldan Günümüze Önemli Tanburiler

Sarı (2012), 15. Yy'dan günümüze kadar olan herkesçe bilinen önemli tanburileri şu şekilde sıralamıştır;

15. Yüzyıl

- Tanburi Muslihiddin,
- Tanburi Şadi,
- Tanburi Mudurnulu Zari.

16. Yüzyıl

- Tanburi Ubeyd,
- Tanburi Derviş Hasan,
- Tanburi Hafi,
- Tanbri Hacı Kasım (- 1600 ?).

17. Yüzyıl

- Tanburi Mehmet (d.1630),
- Tanburi Hanende Mehmed Çelebi Hafız Post (1630-1694),
- Tanburi Benli Hasan Ağa (Edirne 1607- 1662),
- Tanburi Angelikli Angeli (1615?- 1690),
- Tanburi Musevi (ölüm1690?),
- Tanburi Hanende Hasan Ağa (1670?- 1729).

18. Yüzyıl

- Tanburi Mustafa Çavuş (1700-1770),
- Tanburi Dilhayat Kalfa (1710?-1780),
- Tanburi, Hanende Küçük Mir Cemil Zaharya (ölüm 1740?),
- Tanburi İshak (1745? – 1814),
- Tanburi Emin Ağa(Denizoğlu) (1750 ? – 1814),
- Tanburi Reis'ül Küttab Mahmud Efendi (1760? – 25.5.1807),
- Tanburi Zeki Mehmet Ağa (1776-1845).

19. Yüzyıl

- Tanburi Arif Mehmet Ağa (1794? – 1843),
- Tanburi Zeki Mehmet Ağa (1776- 11.1846),
- Tanburi Hızır Ağa (- 1830?),
- Tanburi İsmet Ağa (- 1870?),
- Tanburi Oskiyam Efendi (1780?- 1870?),
- Tanburi Celaleddin Dede Efendi (1841-1907),
- Tanburi Notacı Aleksan Ağa (1815-1864),
- Tanburi Ali Efendi (1836- 1902),

- Tanburi Abdülhalim Efendi (1824 - 2.1897),
- Tanburi İsmail Ağa (- 1880?),
- Tanburi Küçük Osman Bey (1825?- 1900),
- Tanburi Büyük Osman Bey (1816 - 1.10.1885),
- Tanburi Tırnova'lı Karaoğlan Dimitri (1836-1910),
- Tanburi İzzet Bey (1872-1906),
- Tanburi Hacı Kirami Efendi(1840-1909),
- Tanburi Cemil Bey (9.5.1871-4.8.1916),
- Tanburi Aziz Mahmut Bey (1870- 1929),
- Tanburi Ahmet Bey (1866-1912). (Tanburi Cemil Bey'in ağabeyi).

20. Yüzyıl

- Tanburi Faize ERGİN (1894- 21.2.1954)
- Tanburi Refik FERSAN (1893- 13.6.1965) İst.
- Tanburi Ömer Bey (Darü't Talim-i Musiki 1912- 1938 üyesi)
- Tanburi Kadıköylü Fahri Bey (Darü'l Feyz-i Musiki 1915- 1934 üyesi)
- Tanburi Hafız İzzettin GERÇEKLER (Darü'l Feyz-i Musiki 1915- 1934 üyesi)
- Tanburi Hikmet Bey (1890-1923)
- Tanburi Hatıf Bey (ölm.1925)
- Tanburi Kadı Fuat Efendi (1890 ?- 1920 ?). (Tanburi Cemil Bey'in öğrencisi),
- Tanburi Kemal BATANAY (d.1893-1981).
- Tanburi Dürrü TURAN (1883-17.6.1961)
- Tanburi Mesut CEMİL (12.1902- 31.10.1963). (Tan. Cemil'in oğlu),
- Tanburi, Udi Selahaddin PINAR (22.1.1902 – 6.2.1960)
- Tanburi İzzeddin ÖKTE (d.1911-1991)

- Tanburi Ahmed Tevfik ÖBER (1882-1965)
- Tanburi Ömer ALTUĞ (1905- 10.3.1965)
- Tanburi Ercüment BATANAY (d.9.4.1927)
- Tanburi Sadun Kemali AKSÜT (d. 26.10.1932)
- Tanburi Necdet YAŞAR (1930-2017), (Sarı, 2012).

2.10. Tanbur Metotları

Bu bölümde, tanbur eğitimi ile ilgili öne çıkan yayımlanmış/yayımlanmamış ve ders notu şeklinde olan tanbur metotlarına yer verilmiştir.

Bilinen ilk tanbur metodu Suphi Ezgi tarafından yazılmış ve basılmamıştır. Metot Suphi Ezgi'nin notları ve el yazması olup 2 cilt halindedir. Şu an İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığında, Laika Karabey Koleksiyonu içerisinde yer almaktadır. Birinci cildin demirbaş numarası ‘‘LKE_F000148’’ olup, ikinci cildin ise ‘‘LKE_F000149’’dur. Metot kütüphanede ‘‘Tanbur Metod Defteri’’ ismiyle kayıtlıdır (Karabey,2020).

Laika Karabey tarafından hazırlanmış Tanbur Kılavuzu adındaki yazı dizisi, Musiki Mecmuası dergisinin 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29. ve 30. sayılarında yayımlanmıştır. Tanbur icrası için burada alıştırma paylaşılmış ve bu alışımlara ilişkin bilgiler verildiği görülmektedir(Karabey, 1950a, 1950b, 1950c, 1950ç, 1950d, 1950e, 1950f., 1950g).

Necip Gülses'in tanbur kılavuzu adında bir çalışması olduğu ve 1991 yılında yazdığı bilinmektedir(Bilgiç, 2019). Bu çalışmanın içeriğinde temel müzik bilgileri, tanbur hakkında bilgiler, alıştırma ve ileri icra çalışmaları ders notları şeklinde görülmektedir. yazarın önsözünde bu metodu İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı çalgı bölümü öğrencileri için hazırlandığı belirtilmiştir.

Sadun Aksüt tarafından hazırlanmış Tanbur Metodu, Emin Akan tarafından hazırlanmış Tanbur Metodu ve Murat Aydemir tarafından hazırlanmış Tanbur Metodu ise bu güne kadar

Tanbur eğitimi ile ilgili yapılan çalışmalar arasında olduğu bilinmektedir (Akan,2007; Aksüt, 1994;Aydemir, 2018).

Bu çalışmalardan sadece Sadun Aksüt'ün, Emin Akan'ın ve Murat Aydemir'in yaptığı çalışmalar yayımlanmış ve kitap haline getirilmiştir.

2.11. Kitap Olarak Yayımlanmış Tanbur Metotları Hakkında Bilgiler

Çalışmamızın bu bölümünde tanbur metodu konusu ile ilgili olarak yayımlanmış üç eser hakkında, bir yandan genel tanıtım bilgileri vererek, bir yandan da ilgili eserlerle ilgili yöntem, içerik, üslup (ya da dil), bakımından da kısa bir değerlendirme yapılacaktır. Bundan başka çalışmalarda kullanılması önerilen repertuvar(lar) hakkında bilgilendirme yapılacaktır.

Söz konusu kitapların, yazarları sırasıyla Sadun Aksüt, Emin Akan ve Murat Aydemir olup, çalışmalarının da ortak adı “Tanbur Metodu” olan eserlerdir.

2.11.1. Sadun Aksüt'ün tanbur metodu hakkında kısa bir değerlendirme. Kitap sınıflandırılarak kurgulanmıştır. 1. sınıftan 11. sınıfa kadar içerisinde çeşitli etüt ve eserler vardır. Tanburun tarihçesi, yapısı, boyutlarının şeması, perde yerleri, tanburun tutuluşu, mızrap tutuluşu, parmak numaraları ve mızrap vuruş işaretleri gibi bilgiler 1. sınıf aşamasında verilmiştir. Bu bilgiler verilirken görsel materyallerle desteklenmiştir. 1. sınıf aşamasında başlayan etüt çalışmaları ve aranağmeler 9, 10 ve 11. sınıf çalışmalarında yerini peşrev, saz semaisi ve saz eserlerine bırakmıştır. Kitapta müzik teorisine ilişkin bilgiler verilmemiştir. Bu nedenle metodun amatör müzik eğitiminde kullanımı için müzik teorisine ilişkin alt yapı gerektiği söylenebilir (Aksüt, 1994).

2.11.2. Emin Akan'ın tanbur metodu hakkında kısa bir değerlendirme. Emin Akan'ın Tanbur Metodu dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde tanburun yapısına, tanburu meydana getiren parçalara, mızrabın yapısına, perde yapısına, isimlerine ve perde arasında uzaklıklara ve bunların isimlendirilmesine, tanburun tutuluşuna, mızrabın tutuluşuna,

perde basışlarına ve akort çeşitlerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Tüm bu bilgilerin görsel materyalle desteklendiği görülmektedir (Akan, 2007).

İkinci bölüm alıştırmalardan oluşmaktadır. Tekli mızrap vuruşuyla, dörtlük ve ikilik notalardan meydana gelen basit alıştırmalardan başlayıp, alt çarpma, üst çarpma, tel tutma, sap sallama, sap yaylama gibi ileri tekniklere kadar geniş bir içeriği vardır. Yine bu bölümün içerisinde üçlü ve dörtlü mızrap vuruşlarının ayrıntılı olarak açıklandığı görülmektedir. 10 zamanlı usullere kadar olan küçük usullerden her biri için, o usulle ilgili mızrap alıştırmaları ve ek olarak mızrap ve parmak geliştirme alıştırmaları bu bölümde mevcuttur (Akan, 2007).

Üçüncü bölümde ağırlıklı olarak Türk müziği teorisine ilişkin bilgiler verilmektedir. Basit makamlar ayrıntılı yazılırken şed ve bileşik makamların sadece isimlerinin yazıldığı görülmektedir. Bu bölümün sonunda tanbur yapım ustaları hakkında bilgi verildikten sonra fihriste ve VCD takip cetveline yer verilmiştir (Akan, 2007).

Son bölüm olan dördüncü bölüm ise yazarın kendi bestelerinden oluşan bir repertuvardan meydana gelmektedir. Bu repertuvar Emin Akan'ın sözlü ve saz eserlerinden oluşmaktadır. Kitabın yanında bir de VCD bulunmaktadır. Bu VCD'nin içinde kitaptaki alıştırmaların videosu bulunmaktadır (Akan, 2007).

2.11.3. Murat Aydemir'in tanbur metodu hakkında kısa bir değerlendirme. Metot Türkçe, İngilizce ve Yunanca olmak üzere 3 dilde yazılmıştır. Her sayfa üç sütuna bölünerek her bir sütun bir dil için ayrılmış ve bilgiler bu sütunlarda verilmiştir. Eser belirli bölümlerle sınıflandırılmadığı görülmektedir. Tanburun yapısı, mızrabı, akort edilmesi, tanbur seçimi, bakımı ve korunması gibi konularda genel bilgiler verilerek kitaba başlanmıştır. Nota vb. nazari bilgiler kitapta yer almadığı tespit edilmiştir. Yazar bu konu ile ilgili olarak, bu metodun hedef kitesinin; Türk müziğine aşina, nota ve nazariyat bilgisine sahip ya da farklı bir enstrüman çalmış şimdi de tanbur çalmak isteyen öğrenciler olduğunu belirtmektedir.

Bununla beraber metodun, sıfırdan başlayan öğrencilere, öğretmen gözetiminde faydalı olacağı düşüncesi yazar tarafından ifade edilmektedir (Aydemir, 2018).

Kitabın içerisinde nota dışında görsel materyal olarak tanburun yapısının yer aldığı ve tanburun perde yerlerinin belirttiği şema bulunmaktadır. Tel kalınlıkları ve bu telleri hem geleneksel isimleriyle ve akort aletinde karşılık gelen frekans isimleriyle birlikte belirtilmiştir. Kitabın yanında bir de DVD verilmektedir. DVD'nin içeriğindeki videolar kitap için tamamlayıcı niteliktedir. Özellikle tanbur ve mızrap tutuşu için video farklı açılardan çekilerek öğrencinin gözünden de görme imkânı sağlanmış, etütler de videoya çekilirken hem sağ el hem sol el aynı anda gösterilerek diğer metotlara göre görsel materyal olarak en gelişmiş metot yorumu yapılabilir (Aydemir, 2018).

2.11.4. Her üç kitaptaki alıştırma hakkında kısa bilgiler. Sadun Aksüt'ün Tanbur Metodunda alıştırma, egzersizlerden ve ağırlıklı olarak aranağmelerden oluşmaktadır. Aranağmelerden önce yegâhtan tiz nevaya kadar iki oktavlık bir alıştırmayla başlanmıştır ki bu alıştırma ilk defa bir çalgı çalacak biri için ve daha tanburu eline yeni alan biri için zor olduğu düşünülebilir. Bu sıralı perde alıştırmasını ikili aralıklı ve çift mızrap vuruşlu bir alıştırma takip etmektedir. Bu alışırmalardan sonra ara nağmelere geçilmiştir. Kitap içerisinde bazen ara nağmelerden önce egzersizler görülmektedir. Parmak çarpma ve tel çekme gibi süsleme çeşitleri için örnek alışırmalara da yer verilmiştir. Yine bu gibi tekniklerin uygulanması açısından etüt olarak aranağmelerden yararlanıldığı görülmektedir. Alışırmalar arasında göçürme alışırmaları da mevcuttur. Göçürme alışırmaları ilk önce bir makamın diğer perdelere göçürülmesiyle örneklenirken, daha sonra farklı makamlardaki eserlerin, önce yerinden daha sonra da göçürülen perdeden notaları yazılarak, metot kullanıcılarının göçürme tekniğini daha iyi anlamaları amaçlanmış, devamında ise birbirinden farklı eserlerin, farklı perdelere göçürülmüş notasının yer aldığı görülmektedir. Tanburun sarı

tellerinin kullanımı ile ilgili açıklamalara yer verildikten sonra, sarı tellerin kullanımıyla da ilgili alıştırmalar kitapta yer almaktadır (Aksüt, 1994).

Emin Akan'ın "Tanbur Metodu"nda alıştırmalar, çalışmalardan ve bu çalışmalara hazırlık amacıyla yazılmış küçük alıştırmalardan oluşmaktadır. Çalışmalar perdeleri öğretmek amacıyla basit düzeyde olduğu görölmektedir. Yegâh (boş tel) perdesinden başlayıp devamında oktavına neva perdesine geçilmiştir. Bu seviyede ilk olarak sadece üst mızrap vuruşlarıyla çalışmalar sınırlandırılmıştır. Bu alıştırmaların bir bölümünde orta tel için de alıştırmalara yer verilmiştir Ardından üst-alt, üçlü ve dörtlü mızrap vuruşlarına kadar çalışmalar devam etmiştir. Üst-alt mızrap vuruş çalışmalarına ek olarak makamlarda alıştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Fakat makamlar teorik olarak bu çalışmalardan sonra kitapta yer almaktadır. Makam çalışmalarından önce, çalışmanın yazıldığı makamın açıklanmasının metot kullanıcıları açısından daha verimli olacağı düşünölebilir. Nitekim metotta üçlü ve dörtlü mızrap uygulamalarından önce usullere göre mızrap çeşitlemeleri yazılmıştır. Bu alıştırmalardan önce çalışılacak usul açıklanmış, daha sonra bu usulle ilgili çalışmalara yer verilmiştir. Mızrap ve parmak alıştırmaları için ilgili çalışmaların yanında iki tane de taksim notasının paylaşıldığı görölmektedir (Akan, 2007).

Murat Aydemir'in Tanbur Metodunda alıştırmalara başlanırken neva perdesinden başlanmıştır. İlk alıştırmada sadece neva perdesinde üst ve alt mızrap vuruşlarından oluşturulmuş, devamındaki alıştırmalarda ise birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü parmakların kullanımı için ilk önce ayrı ayrı daha sonrada aynı alıştırma içinde hepsi için kromatik bir alıştırma tercih edilmiş ve diğer alıştırmalar da bu doğrultuda zenginleştirildiği söylenebilir. Alıştırmalardan sonra ve ya önce alıştırmalarla ilgili bilgiler verildiği, neva perdesi ve çevresinde alıştırmalar yapıldıktan sonra yegâh perdesinden başlayan alıştırmalara geçildiği görölmektedir. Bu alıştırmalarla tanburda kullanılan ana perdelerin öğretilmesinin amaçlandığı yazar tarafından belirtilmiştir. Mızrap vuruşlarıyla ilgili üst -alt mızrap vuruşu,

üst-alt-üst mızrap vuruşu gösterildikten sonra farklı mızrap kombinasyonlarıyla ilgili alıştırmalara da yer verilmiştir. Süsleme tekniklerinde ise çarpma çeşitleriyle ilgili alıştırmaların yanında son olarak çift mızrap kullanımı, mızrapsız çarpma ve beşli mızrap kullanımıyla ilgili alıştırmalar kitapta yer almaktadır (Aydemir, 2018).

2.11.5. Kitaplarda yer verilen çalışmalar ve eserler. Sadun Aksüt'ün Tanbur Metodu'nda ara nağmelerin etüt olarak kullanıldığını görmekteyiz. Bunun dışında 3. sınıf çalışmalar bölümünden başlayıp, 9, 10 ve 11. çalışmalara kadar aralıklarla saz eserlerine yer verildiği söylenebilir. Fakat 9, 10 ve 11. sınıf çalışmaları bölümünün tamamında çeşitli makamlarda ve formlarda saz eserlerine yer verildiği görülmektedir(Aksüt, 1994).

Emin Akan'ın Tanbur Metodu'nda ise metot belirli bir yere kadar sadece alıştırmalarla devam etmiştir. Daha sonrasında eserlere yer verilmiştir. Kitapta yer verilen saz eserlerinin tümü kitabın yazarına aittir. Kitapta maalesef başka bestecilerin eserlerine rastlanmamaktadır. Repertuvar zenginliği açısından farklı bestekârların eserlerinin de kitap yer almasının metot kullanıcılarına faydasının olacağı düşünülebilir(Akan, 2007).

Aydemir'in "Metod"unun içerisindeki eserler, alıştırmalara göre sayısal olarak daha azdır. Genelde öğretilmek istenen konudan ve ya bazı çalma tekniğinden sonra farklı bestecilerden, farklı makamlarda ve formlarda eserler yer almaktadır. Buradan hareketle kitabın repertuvar kazandırma amacı olmadığı sonucuna varılabilir. Eserlerin öğretilmek istenen konun ve ya tekniğin pekiştirilmesi maksadıyla kitapta yer aldığı söylenebilir (Aydemir, 2018).

2.11.6. Anlatım dili. Her üç metotta da anlatım dili olarak yalın ve anlaşılır bir dil kullanıldığı söylenebilir. Şöyle ki; çalışmalardan önce ve sonra çalışmayla ilgili dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilmiştir. Tanburun ve mızrabın tutuluşuyla alakalı tarifler yapılarak görsel materyallerle desteklenmiştir. Emin Akan'ın Tanbur Metodu'nda farklı olarak tanbur icracılarının görüşlerine ve Türk müziği ile ilgili teorik bilgilere yer verildiği

görülmektedir. Her üç metotta da metot kullanıcılarının daha iyi bir icracı olmaları için öneriler yer almaktadır (Aksüt, 1994; Akan, 2007; Aydemir, 2018).

2.11.7. Kullanılan işaretler. Metotlarda kullanılan işaretlere baktığımızda ise şu hususlar dikkat çeker;

Sadun Aksüt'ün Tanbur Metodu'nda üst mızrap vuruşu “√”, alt mızrap vuruşu “\”, çift mızrap vuruşu “\√” ve üçlü mızrap vuruşu “\√\√” işaretleriyle gösterilmiştir. Parmak numaralarının “1, 2, 3 ve 4” rakamlarıyla, boş tel için parmak numarası yazılmasının yerine “-” işaretinin kullanıldığı ve parmak vurma-çekme tekniğinin ise “*” işretiyle ifade edildiği görülmektedir (Aksüt, 1994).

Emin Akan'nın Tanbur Metodu'nda ise kullanılan işaretlerin diğer metotta kullanılan işaretlemelerle aynı olduğunu görmekteyiz. Fakat diğer metotta kullanılan boş tel parmak numarası işareti “-” yerine bu metotta “0” rakamı kullanılmıştır. Bir diğer fark ise usul ile yapılan mızrap çalışmalarında bazen, üst mızrap vuruşu için “’aşağı ok”’, alt mızrap vuruşu için “’yukarı ok”’ işaretlerinin kullanıldığı görülmektedir. Yine bu metotta orta tel kullanımı için “OT” işareti kullanılmıştır (Akan, 2007).

Murat Aydemir'in eserindeki alıştırmalarda ise üst mızrap vuruşu için “↓”, alt mızrap vuruşu için “↑” vuruşu kullanılmıştır. Parmak numaraları notaların altına rakamlar kullanılarak yazılmıştır. Fakat bu rakamların ve aşağı yukarı okların ne anlama geldiğine dair herhangi bir bilgi verilmemiştir (Aydemir, 2018).

2.12. Mesleki Müzik Eğitimi Lisans Düzeyi Tanbur Ders Planları

Bu bölümde 3 farklı kuruma ait mesleki müzik eğitimi lisans düzeyi tanbur ders planları yer almaktadır.

2.12.1. Eğitim programı, öğretim programı ve ders programı. Eğitim programı, okul ve okul dışı tüm uygulamaları kapsayan, okullardaki eğitimin planlı, programlı ve sistemli olmasını sağlayan planlardır. Eğitim programlarının dört temel ögeden oluştuğu ve bunların amaçlar, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme olduğu bilinmektedir(Şimşek, 2013)

Varış(1996)'a göre eğitim programının tanımı şöyledir; “Eğitim programı, bir eğitim kurumunun, çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitimin ve kurumun amaçlarının gerçekleştirilmesine dönük kurum içi ve kurum dışı eğitim etkinliklerinin tümüdür” (Varış, 1996 akt. Gürkan, 2014, s.35).

Eğitim programı içerisinde yer alan ve öğrenme-öğretme süreçleri ile ilgili tüm etkinlikleri kapsayan plana öğretim programı denmektedir. Dersle ilgili olan eğitim faaliyetlerinin düzenlenip sistemli hale getirildiği plan olarak bilinen ders programları da öğretim programlarının içerisinde yer almaktadır(Varış, 1994 akt. Demirel, 2013)

Demirel(2013) eğitim programı, öğretim programı ve ders programını şu şekilde tanımlamaktadır;

Eğitim programı; Öğrenene, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir.

Öğretim programı; Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir.

Ders programı; Bir ders süresi içinde planlanan hedeflerin bireye nasıl kazandırılacağını gösteren tüm etkinliklerin yer aldığı bir plandır (Demirel, 2013, s.6).

2.12.2. Yök yeni öğretmen yetiştirme lisans programları bireysel çalgı (tanbur)

ders planı. Yüksek Öğretim Kurumu müzik öğretmenliği lisans programında, bireysel çalgı dersi eğitiminin 7 yarıyılıda tamamlandığı görülmektedir. Öğrencilerin çalgıya olan hâkimiyet ve gelişimlerinin sağlanabilmesi için bire bir öğrenci ile bireysel olarak işlenmektedir.

Bireysel çalgı dersi kapsamında, müzik öğretmeni adaylarına Türk ve Batı Müziği çalgılarının eğitimi verildiği bilinmektedir. (Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], 2018,).

Bu çalgılardan tanbur çalgısının 1 yarıyıllık program içeriği şu şekildedir;

Tambur: Tambur çalgısı hakkında genel bilgiler, tarihi gelişimi, Türk Müziği'ndeki yeri ve önemi, teknik özellikleri, tambur yapımı ve icracıları, tambur çalarken vücudun durumu, oturuş ve tutuş özellikleri, ses alanı ve pozisyonları, bos tellerde mızrap çalışmaları, Düğah kararlı makam eserlerinin icra edilmesi. Uşşak, Hüseyini, Hicaz, Saba, Bayati, Muhayyer, Karcığar makamlarını öğrenme, bu makamlarda belirlenen eserleri oktavlarıyla birlikte icra edebilme. Taksim hakkında bilgilenme(YÖK, 2018, s.7).

2.12.3. Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Türk sanat müziği

temel bilimler bölümü enstrüman (tanbur) ders planı. Afyon Kocatepe Üniversitesi

Devlet konservatuvarı Türk Sanat Müziği Temel Bilimler Bölümü Çalgı Dersi öğretim

programında seçmeli enstrüman (tanbur) dersinin eğitimi 8 yarıyılıda tamamlandığı

görülmektedir. Bir yarıyıllık ders sürecinin 15 hafta sürdüğü, değerlendirmenin bir ara sınav

ve bir yarıyıl sonu sınavı ile yapıldığı bilinmektedir(Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2020).

Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet konservatuvarı Türk sanat müziği temel bilimler bölümü

seçmeli enstrüman I tanbur dersine ilişkin bir yarıyıllık ders planı şu şekildedir;

Tablo 1

Enstürman I (Tanbur) Ders Planı

DERSİN AYRINTILARI						
Yarıyıl	Kodu	Adı		T+U	Kredi	AKTS
1	SE103	ENSTRÜMAN (TANBUR)	I	3+1	3,50	6
Dersin Dili	Türkçe					
Dersin Düzeyi	Lisans					
Bölümü/Programı	Türk Sanat Müziği Temel Bilimler					
Öğrenim Türü	Örgün Öğretim					
Dersin Türü	Seçmeli					
Dersin Amacı	Türk Müziği makam dörtlü ve beşlileri temel alınarak hazırlanan etütlerle Tanbur Sazının icrasının öğretilmesine başlangıç yapmak.					
Dersin İçeriği	1-Mızrap vuruş tekniklerini öğretir. 2-Tanbur sazı üzerindeki perdeleri öğretir. 3-Türk Müziği dörtlü ve beşlilerinden oluşan etüt çalışmalarıyla eser icralarına yönelik hazırlık yapılır.					
Dersin Öğrenme Çıktıları						
Sıra no	Açıklama					
1	Mızrap tutuşu ve kullanılışı öğrenilir.					
2	Tanbur sazı üzerindeki perdelerin isim ve yerleri öğrenilir.					
3	Türk müziği perdelerini kavrar.					
4	Türk müziği dörtlü ve beşlilerinden oluşan etütleri icra edebilir.					

2.12.4. Yıldız Teknik Üniversitesi sanat tasarım fakültesi müzik toplulukları

bölümü mesleki seçimlik tanbur ders planı Yıldız Teknik Üniversitesi sanat tasarım fakültesi müzik toplulukları bölümü lisans programında, tanbur dersi temel meslek dersleri kategorisinde yer almaktadır. Dersin eğitim süreci 7 yarıyıdır. Derslerin işleniş şeklinin bire bir olduğu bilinmektedir(Yıldız Teknik Üniversitesi, 2020)

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesi Müzik Toplulukları Bölümü temel meslek dersleri mesleki seçimlik 1 tanbur ders planı şu şekildedir;

Tablo 2

Mesleki seçimlik 1 Tanbur Ders Planı

Ders Adı	Kodu	Yerel Kredi	AKTS	Ders (saat/hafta)	Uygulama (saat/hafta)	Laboratuvar (saat/hafta)
Tanbur 1	MTP1 061	3	5	2	2	0
Önkoşullar	Yok					
Yarıyıl	Güz					
Dersin Dili	Türkçe					
Dersin Seviyesi	Lisans					
Dersin Türü	Seçmeli					
Ders Kategorisi	Temel Meslek Dersleri					
Dersin İşlenişi	Yüz yüze					
Dersi Sunan Akademik Birim	Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü					
Dersin Amacı	Tanbur hakkında temel bilgilere sahip olabilmek. Temel makam uygulamaları ile teknik çalışmalar yapabilmek.					
Dersin İçeriği	Türk Müziği'ne Genel Giriş / Tanburun Türk Müziğindeki Yeri / Tanbur Tutuşu / Sağ ve Sol El Teknikleri / Diziler ve Parmak Pozisyonları / 2'li ve 3'lü Aralıklar.					
Ders Öğrenim Çıktıları						
1	Öğrenci, Tanbur hakkındaki temel bilgileri edinerek, ilgili kaynakları değerlendirebilir.					
2	Başlangıç seviyesinde teknik çalışmalarla temel makam uygulamaları yapabilir.					
3	Yazma – uygulama yöntemiyle egzersizlerini enstrümanıya seslendirebilir.					
4	Sağ ve sol el tekniğini geliştirerek iki el arasındaki uyumu sağlayabilir.					
5	Ezberleme ve çalgısına bakmadan çalma tekniklerini kullanabilir.					

2.13. Yurt içinde yapılan çalışmalar

Özel(1997) “Tanbur Tekniği Üzerine Bir Deneme” konulu yüksek lisans tezinde bu çalışmanın tanbur eğitiminde metot ve etüt ihtiyacını karşılamaya yönelik bir başlangıç olmasını amaçlamıştır. Sonuç olarak hem geleneksel icrayı hem de günümüz eserlerini yorumlayacak sazendeler yetişmesi için önce yetenek ve eğitimin gerekli olduğu ve bu sebeple de Türk müziği eğitim sisteminde enstrümanların teknik açıdan gelişmesi için tecrübelerin ve geniş araştırmaların ürünü olan metotların arttırılmasının gerektiği tespit edilmiştir.

Bilgin(2011) “Necdet Yaşar’ın Taksimlerinden Hareketle Tanbur Etüdüleri” adlı yüksek lisans tezinde, Necdet Yaşar’ın yapmış olduğu taksimlerinden, tanbur öğrenimine katkı sağlayacak etütler oluşturularak enstrüman öğrenimi için bir yardımcı metot önerisi getirmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda Necdet Yaşar’ın taksimlerinin bant kayıtlarında yaptığı taksimleri incelenmiş ve bu taksimlerin etüt yazımında faydalanılabilecek kısımları tespit edilerek bu kısımlardan oluşturduğu etütleri metodik bir şekilde sıraladığı görülmektedir.

Taşdemir(2019) “Geleneksel Türk Müziğinde Tanbur ve Öğretiminde Yönelik Yaklaşımlar” adlı yüksek lisans tezinde tanbur öğretiminde sistematik yaklaşım konusunda yeterli metot ve çalışmaların olmadığını tespit ederek, bu araştırmanın tanbur sazıyla ilgili bundan sonra yapılacak çalışmalara katkı sağlaması ve tanbur eğitiminin daha nitelikli hale gelmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda tanburun tarihi, terminolojik kökeni, organolojik özellikleri, genel icra özellikleri ve öğretimine-öğrenimine yönelik yaklaşımlar, araştırmanın konularını belirlemektedir. Araştırmada veriler, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği ve literatür tarama tekniği ile elde edilmiş, içerik analizi yöntemi ile de analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, icracıların metot kullanımını yardımcı ve faydalı bir kılavuz olarak gördükleri, ağırlıklı olarak meşk yöntemini kullandıkları, meşk geleneğine ait bütün unsurları benimseyerek ve onlardan yararlanarak bu seviyeye geldikleri tespit edilmiştir.

Bilgiç(2019) “Tanbur Metodlarının İncelenmesi Üzerinde Bir Araştırma” konulu yüksek lisans tezinde Klasik Türk Musikisi kapsamında tanbur metotlarında kullanılan yöntem ve etütlerin incelenmesini, eksiklerinin ortaya çıkarılmasını amaçlayarak kendi görüşleri ve düşünceleri çerçevesinde metotlar hakkında bilgiler vermiştir. Sonuç olarak, metotların farklı öğretim teknikleri ortaya koydukları, incelenen metotlardaki etütlerin, tanbur sazının icrasını metotlardan faydalanacak öğrencilere yansıtmadığı, mevcut metotların öğretim teknikleri açısından yeterli gibi görülse de verimli bir öğretim sürecini tamamlamayı engellemekte olduğu görülmektedir.

Ünal(2019) “Yaylı Tanbur Metodu ve Temel Üslubu Giriş” adlı yüksek lisans tezinde yaylı tanbur eğitimini kolaydan zora olacak bir şekilde düzenleyerek temel bir kılavuz oluşturmayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda yaylı tanbur eğitimi için temel egzersizlerle birlikte şarkılara, ilahilere, saz semaisi, peşrevlere ve son olarak transpoze çalışmalarına yer verildiği görülmektedir. Sonuç olarak yaylı tanburun, gelişimi hala devam eden bir saz olduğu, teknik yetersizlikten dolayı yeteri kadar tanınmadığı, yaylı tanbur ve mızraplı tanbur ile ilgili daha fazla bilimsel çalışmaların yapılması gerektiği tespit edilmiştir.

Çöl(2017) “Yaylı Tanburun Türk Müziğindeki Yeri Önemi ve Kullanımı” konulu sanatta yeterlilik teziyle yaylı tanbur çalgısının tarihini, gelişimini, yapısal ve icrasal özelliklerini, Türk müziği icrası ve eğitimindeki yerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmada, yaylı tanbur icracılarının büyük çoğunluğunu, mızraplı tanbur icracılarının oluşturduğu, eğitimcilerin büyük çoğunluğu, yaylı tanbura Türk müziği eğitimcileri ve icracıları tarafından yeteri kadar önem verilmediğini, müzik eğitimi kurumlarında yaylı tanbur eğitiminin verilmesi gerektiği fikrinde birleştikleri sonuçları elde edilmiştir.

Onat(1999) “Dr. Suphi Ezgi’nin Tanbur Metodu (Çeviri, yazım ve yorum)” konulu yüksek lisans tezinde, bir çalgının olanaklarını geliştirebilmenin o çalgının metodunun yazılıp, çalgının sınırlarını zorlayabilmekten geçtiğini belirtmiştir. Bu gerekçe ile Dr. Suphi

Ezgi'nin Osmanlıca olarak yazılan 46 sayfalık el yazması tanbur metodunu çevrisini yaparak, tanbur sazının geçmişi hakkında bize ışık tutacak verileri el de etmeyi amaçlamıştır. Sonuç olarak, metotta yirmi yedi adet etüt bulunduğu, metotta etütler haricinde çalınması gereken bir esere ve ya çalınması istenen bir eser ismine rastlanılmadığı, bilgilerin ve etütlerin basitten başlayıp zora doğru doğru ilerleyerek metodik bir sıra izlediği tespit edilmiştir.

Derçin(2018) “Tanbur Eğitiminde Kullanılan Temel İcra Tekniklerinin ve Bu Tekniklere Yönelik Çalışma Prensiplerinin Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, tanbur eğitimindeki yazılı kaynak eksikliği sorunu düşünerek, bu düşünce ile tanbur eğitiminde kullanılan temel icra tekniklerinin neler olduğunun belirlenmesini, bu tekniklerin çalışma prensiplerinin ortaya koyulmasını ve bu tekniklere yönelik yazılı ve görsel açıklamaların geliştirilmesini amaçlamıştır. Sonuç olarak tanbur eğitiminde temel olarak, çift (ikili) mızrap tekniğinin, perdeden perdeye kaydırma (inletme) tekniğinin ve tril tekniğinin kullanılması konusunda öğretim elemanlarının birleştikleri ve eserlerin teknik analizlerinde de, belirlenen bu tekniklerin nerelerde ve nasıl kullanılacağı tespit edilmiştir. Araştırmacının, literatürde bu tekniklerin uygulanmasına yönelik ayrıntılı kaynak olmamasından dolayı, adı geçen tekniklerin icra açısından geliştirilebilmesi amacıyla, öneriler bölümünde alıştırımlara yer verdiği görülmektedir.

Düzün(2019) “İzzettin Ökte'nin Buselik Tanbur Taksiminin Tahlili” adlı makalesinde İzzettin Ökte'nin kullanmış olduğu ifade unsurları, mızrap kullanımı ve makam anlayışının ortaya çıkarılması amacıyla buselik taksimini incelediği bilinmektedir. Yapılan çalışmanın sonucunda İzzettin Ökte'nin, buselik taksiminde farklı mızrap kullanımları ile kendine has bir icra tavrı sergilediği ve ifade unsurları ile süsleme tekniklerini ustaca uyguladığı görülmektedir.

Alpa(2009) “Necdet Yaşar'ın Tanbur Taksimlerinin Makamsal ve Teknik Analizi” adlı yüksek lisans tezinde Türk Müziği Devlet Konservatuarlarının müfredatlarının içerisinde yer

alan çeşitli makamlar özelinde Necdet Yaşar'ın ulaşılabilirlikle sınırlı olan taksimlerini notaya alarak, bu taksimlerin teknik ve makamsal analizlerinin yapılmasını amaçlamıştır. Sonuç olarak Necdet Yaşar'ın yirmi iki taksimi giriş, ara ve geçiş taksimi şeklinde sınıflandırılarak teknik ve makamsal analizlerinin yapıldığı bilinmektedir.

Özdemir(2018) "Türk Makam Müziğinde Tanbur Çalgısının Yeri ve Önemi" adlı çalışmasında Tanbur çalgısının Türk makam müziği tarih sürecinde ve günümüzdeki yeri ele alınarak Türk makam müziğine olan katkıları belirlenmek amacıyla Tanburun etimolojisinin, tarihinin, icrasının ve önemli icracılarının incelediği bilinmektedir.

Eden(2011) "Geleneksel Türk Müziği Çalgılarından Tanburun Sanal Çalgı Kitaplığının Oluşturulması" adlı yüksek lisans tezinde tanbura ait sanal çalgı kitaplığı oluşturmayı amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda tanburun yapısı ve tınısal özellikleri ile geleneksel Türk müziğinin makamsal yapısı ve ses sistemi göz önünde bulundurularak çalgının MIDI klavye ile seslendirilmesine olanak sağlayan biçimler tasarlandığı bilinmektedir. Araştırma ile sanal çalgının oluşturulmasında kullanılan konvolüsyon tekniğinin tanburun tınısal özelliklerinin yansıtılmasında oldukça gerçekçi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Karabey(1950a, 1950b, 1950c, 1950ç, 1950d, 1950e, 1950f,, 1950g) Musiki Mecmuası dergisinde "Tanbur Kılavuzu" adıyla yayımlanan 8 serilik yazı dizisinde tanbur çalımına yönelik bilgiler vermektedir. Yazı dizisinde metodik bir şekilde tanbur ile ilgili alıştırmalar ve bu alıştırmalara ilişkin bilgiler yer aldığı görülmektedir.

Çöl(2018) "Yaylı Tanburun Yapısal ve Teknik Özelliklerine İlişkin Uzman Görüşleri" adlı makalesiyle yaylı tanburun tarihini, gelişimini, yapısını ve teknik özelliklerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışmada yaylı tanbur yapımında uzman yapımcılar ile görüşmeler yapılarak elde edilen bulgular ile yaylı tanburun yapısal özellikleri ve kullanılan malzemelerine ilişkin sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir.

3. Bölüm

Yöntem

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. “Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanmaktadır”(Yıldırım & Şimşek, 2011).

3.2.Araştırma Grubu

Çalışmanın araştırma grubu, Üniversitelerin Devlet Konservatuvarı Türk Sanat Müziği ve Sanat Tasarım Fakültesi müzik toplulukları bölümlerinde tanbur eğitmeni olarak görevli olan ve görev yapmış 5 öğretim elemanından oluşmaktadır. Araştırmaya ilişkin görüşmeler, Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarında, Sakarya Üniversitesi Devlet Konservatuvarında, Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat Tasarım Fakültesinde ve 1 öğretim elemanının ise çalışma ofisinde yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

3.3.Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, görüşme tekniği türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı, görüşme için belli başlı sorular hazırlar ve bu soruları sorar fakat o anda gelişen ihtiyaca göre yeni sorular da sorabilecek serbestlikte denilerek tanımlanmaktadır (Yüksel & Mil & Bilim, 2007).

3.4.Verilerin Geçerliği ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerliğini sağlamak için yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular, alan uzmanlarına sorulmuş, alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda uygulama için son şeklini almıştır.

3.5.Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırma verileri nitel veri toplama tekniği türlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu “8” açık uçlu sorudan oluşmuştur. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiş olup, görüşmeler 30-60 dakika arasında tamamlanmıştır.

Yapılan görüşmelerde, görüşmenin ses cihazı ile kayıt altına alınması hususunda izin alınmış, öğretim elemanlarına, kimliklerinin gizli tutulacağı, çalışmada yer alan öğretim elemanlarının öğretim elemanı 1(Ö.E. 1), öğretim elemanı 2(Ö.E. 2), öğretim elemanı 3(Ö.E. 3), öğretim elemanı 4(Ö.E. 4) ve öğretim elemanı 5 (Ö.E. 5), şeklinde kodlanacağına ilişkin bilgi verilmiştir.

Görüşme sonuçlarından elde edilen verilerin çözümlemesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. İçerik analizi ile özetlenen ve yorumlanan verilerin daha derin bir işleme tabi tutulduğu ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temaların bu analiz sonucu keşfedilebildiği düşünülmektedir. İçerik analizinde temelde yapılan işlemin, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirip ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize etme ve yorumlama olduğu bilinmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2006 akt. Selçuk & Palancı, 2014,).

4. Bölüm

Bulgular ve Analiz

Bu bölümde, mesleki müzik eğitimi lisans düzeyi tanbur dersinde görevli öğretim elemanlarından alınan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiş ve öğretim elemanlarından görüşme yoluyla elde edilen bulgulara doğrudan alıntı yapılarak yer verilmiştir. İçerik analizi yapılırken görüşmeler metin haline getirilip, metinlerden kodlar ve kodlardan kategoriler oluşturulmuştur.

4.1. Birinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular ve Analiz

Birinci araştırma sorusu: Mesleki müzik eğitimi lisans düzeyinde tanbur metotlarının kullanılabilirliği ne düzeydedir?

Birinci araştırma sorusuna yönelik bulgular ve analiz şu şekildedir;

Çalgı metodu/metot kitapları yeterliği: Yapılan görüşmelerde, öğretim elemanları tanbur metot kitaplarının yeterliğini kritik etmişlerdir. Metotların yeterliğine ilişkin, **giriş metodu** şeklinde olması, **kılavuz şeklinde** olması gerektiği, **temel bilgiler ve etütlerin** önemli olduğu, metotların **ihtiyacı karşılamadığını**, **ortak metot** şeklinde olabileceği gibi başlıklara ulaşılmıştır. Bu başlıklar ile ilgili olarak öğretim elemanlarının görüşleri şu şekildedir;

ÖE1 metotların yol gösterici özellikte olup, giriş metodu şeklinde olması gerektiğini belirterek, metodu öğrenciyi meşk yöntemine hazırlayacak bir araç olarak görmektedir. ÖE1 bu durumu *“Mevcut tanbur metotlarını çok incelemedim. Emin akan’ın metodunu biraz inceledim o metotta da her ayrıntıyı göstermiş biraz öğrencinin de kendinin edip geliştirilmesi lazım. O metot yol göstericilikten çok her etüde mızrap vuruşları parmak numaralarına kadar yazmış bu da öğrenciyi hazır sunmak oluyor. Sol-la-si-do, la-si-do-re diye hepsini yazmış. Metot dediğinizin yol gösteriyor olması gerekiyor yol göstericilikten çok balığı vermiş yani. Bu da bana göre doğru değil. ... Çalgı metodundan ziyade örneğin; tanbura giriş metodu*

olmalı. Bu giriş metodunda tutuş ve temel bilgiler verilmeli ve hocayla öğrencinin çalışma yöntemine zemin hazırlamalı. ... Öğrenciyi metot öncesi hazırlamak gerekiyor tutuş ve saire için. Bunların metotta yer alması önemli değil. Tanbur nasıl tutulurdan başlaması gerekmiyor metodun. Öğrenciyi hocayla meşk yapacak seviyeye getirmesi gerekir.’’ Şeklinde açıklamıştır.

ÖE3 ise yine benzer şekilde metotların başlangıç için kılavuz şeklinde olması gerektiği görüşünü belirtmiştir. ÖE3 bu durumu *“Metot bir kılavuz şeklinde olmalıdır. Metot sadece çalgı eğitiminin başında olabilir daha sonrasında çalgı eğitimi meşk yöntemi ile olmalıdır. ... Çalgı metodu sadece başlangıç eğitiminde yardımcı olabilir.’’* Cümlesiyle açıklamıştır.

ÖE4 ise metodun sade ve anlaşılır bir dilde olması gerektiğini belirterek, ortak bir metot hazırlanması fikrini ileri sürmüştür. ÖE4 bu durumu *“Bence bu işin sırrı şu olmalı yani bir metot yazılacaksa çok basit olmalı bir kere. Bazı çalgıların metotlarını inceledim, ben müzisyen olarak bazı notaları okumakta zorlandım. Her çarpmayı her ayrıntıyı yazmak doğru değil diye düşünüyorum. Birincisi basit ve sade olmalı. İkincisi ses kaydı mümkünse görüntü kaydı olmalı içinde ve karşındaki insanla birlikteymişsin gibi daha samimi bir havada yazmak lazım bu kitabı. Metot, aslında derslerde düzgün bir müfredat akışını takip edebilmek için bir kitap olarak da gereklidir. Öğrencinin elinde de düzgün bir kaynak olup evde de çalışabilmesi açısından da önemli olduğunu düşünüyorum. Bana göre her üniversite kendi öğretim programına göre metodunu hazırlamalı. Her üniversitenin ve ya bölümün kendi metodu ve ekolü olmalı diye düşünüyorum. Ya da belirli bölümlerde kullanılmak üzere ortak bir program ve ortak bir metot da hazırlanabilir.’’* Şeklinde açıklamıştır.

ÖE2 metotların yeterlik açısından ihtiyacı karşılamadığını ve sayısal bakımdan az olması sebebiyle kendi yöntemiyle derslerini gerçekleştirdiğini belirtmektedir. ÖE2 bu durumu *“Nicelik olarak düşünürsek bizdeki metotlar yetersiz. Avrupa’daki doygunluğuyla, metot tarihinin eskiliğiyle mukayese ettiğimizde yetersiz ve tanbur bunların içinde daha yetersiz sayı olarak. Nitelik olarak ise günümüz teknolojik imkânlarına uygun bir çalgı metodu olmalıdır.*

Hali hazırdaki tanbur metodlarının benim ihtiyacımı karşılamadığını düşünüyorum. Kendi tecrübelerimden yola çıkarak oluşturduğum, egzersizlerden oluşan yöntemimi kullanıyorum. Belirli teknik düzeyde, teknik geliştirmek üzere belirlediğim eserler var, bu eserleri de kullanıyorum. Öğrenci seviyelerine göre güncellediğim bu yöntem aslında geleneksel meşk gibi bir yöntemden ziyade, basitten zora doğru ilerleyen ve egzersizlerden oluşan metodik bir öğretim yöntemi.” Biçiminde açıklamıştır.

ÖE5 ise metodun başlangıç kısmının, temel bilgilerin ve etütlerin önemli olduğunu belirtmektedir. ÖE5 bu durumu *“Bana göre metodu oluşturan en önemli şey etütler. O ilk başlangıç, giriş ve etütler çok önemlidir. Temel bilgileri ve etütleri ne kadar zengin olursa altyapıda o kadar desteklenmiş olur. Mızrap vuruşlarından farklı tartımların egzersiz haline dönüştürülmesi ne kadar fazla olursa metodun vizyonu o kadar genişlemiş olur.”* Cümleleriyle açıklamıştır.

4.2.İkinci Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular ve Analiz

İkinci araştırma sorusu: Tanbur metotları içeriğinin ve metotlarda belirtilen kazanımların, mesleki müzik eğitimi lisans düzeyi öğretim programlarında kullanılabilirliği ne düzeydir?

İkinci araştırma sorusuna yönelik bulgular ve analiz şu şekildedir;

Metotlar ve içerik: öğretim elemanları, metotların içeriğini ve kazanımlarını kritik etmişlerdir. Metotların içeriğiyle ilgili, **etütlerin** önemli olduğunun ve sayısının artırılması gerektiği **üslup ve tavrın** meşk yöntemiyle kazanılabileceği **repertuar kazanımının** metotlar ile karşılanamayacağı ve eser çalışarak artırılması gerektiği, metot içeriğinin zenginleşmesi açısından **görsel materyal/videoların** artırılması önemli olduğu gibi başlıklar ortaya çıkmıştır.

ÖE1 üslup, tavır ve repertuar kazanımlarının tanbur metotları aracılığıyla öğretilmesinin mümkün olmadığını, bu kazanımlar için meşk yönteminin gerekli olduğunu belirtmiştir. ÖE1

üslup ve tavır kazanımı ile ilgili durumu, “İyi bir icra için şart olan üslup ve tavır sadece meşk yöntemiyle öğrenciye kazandırılabilir. Bu nedenle metotların öğrencilerin ihtiyaçlarını tam manasıyla karşılayacağını düşünmüyorum. Teknik çalışmalardan sonra geçki çalışmaları, taksim çalışmaları ve tavır gibi konularda da çalışmalar yaparak öğrencilerimi mümkün olduğunca donanımlı hale getirmeye çalışıyorum.” Diye ifade ettikten sonra, repertuar kazanımıyla ilgili durumu, “Necip GÜLSES hocamın hazırlamış olduğu tanbur kılavuzu ve onun derste kullandığı kendi yöntemiyle, daha ağırlıklı olarak meşk yöntemiyle öğrendim. Öğrencilerime de hocamın tanbur kılavuzundan içindeki eserlerden çalıştırarak repertuarlarını genişletmelerinde yardımcı oluyorum.” Şeklinde, görsel materyallerle ilgili durumu, “Görsel materyallerin zenginleştirilmesi gerekmektedir. Mutlu TORUN’un yazmış olduğu ud metodu gibi videoyla desteklenmeli hem mızrap vuruş yerini hem de klavyeyi göstererek video çekilmelidir.” Şeklinde açıklamıştır.

ÖE2 üslup ve tavrın iyi bilinen tanburiler aracılığıyla kazanılacağını, repertuar kazanımının ise metotlarla karşılanamayacağını, metotlara videolar eklenirse görsel materyal olarak zenginleşeceğini söylemiştir. ÖE2 üslup ve tavır kazanımı ile ilgili duruma “Ben kendi uyguladığım programda ders saatlerimizin kısıtlı olması ve çalgı eğitimi bölümü olmamız sebebiyle üslup ve tavidan ziyade mümkün olduğu kadar temeli sağlam tutmak için teknik çalışmalara daha çok ağırlık veriyorum. Öğrencinin gelişim seviyesine göre eser icraları sırasında eserleri bilinen tanbur icracılarından dinleterek ve dinledikleri bazı icraları tatbik ettirerek belli ölçüde üslup ve tavrı göstermeye çalışıyorum. Tanbur metotlarında gördüğüm kadarıyla yetersizdir. Üslup ve tavır için yazılı materyalden ziyade görsel ve duysal(video) materyal kullanılması gerekir. Eskiden bu meşk usulü dediğimiz yöntemle hallediliyordu, şimdi artık günümüz teknolojisini kullanmak lazım bu da görsel ve duysal materyal olan video kullanılabilir.” Şeklinde, repertuar kazanımı ile ilgili durumu “Eser geçmek hem makam geçmiş olmak, hem repertuar kazanmak açısından hem de perde kullanımını öğrenmek için

çok önemlidir. Batı çalgılarının metotlarına baktığımızda etütlerle ilerler belirli bir seviyeye geldikten sonra bir eser ve ya bir eserden bir bölüm yer alır. Bizdeki tanbur metotlarında maalesef böyle bir metodik yaklaşım yok. Sadun Aksüt'ün metodunda eserler var fakat bunlar da niceliksel olarak yeterlidir diyemem. Bunların yanında bu eserlerin bir ön çalışması hakkında etüt ve ya eserin icrasıyla ilgili bir bilgi yok. ' ' şeklinde, görsel materyallerle ilgili durumu, "Farklı açılardan, hem sağ eli hem sol eli aynı anda gösteren ders videoları çekilerek, multimedya kullanılarak hazırlanan metotlar yazılabilir ve bu metotlar verimli olabilir. Bu yöntemle çıkarılan bir metot aslında hocasız öğrenme gibi gözükse de aslında hoca var ve yine meşk yöntemine yakın bir yöntem. Egzersizleri kitaba ekleyip video ile desteklenebilir. ' ' Diyerek açıklık getirmiştir.

ÖE3 ise üslup, tavır ve repertuar kazanımının meşk yöntemiyle öğrenilebileceğini, metotlardaki görsel materyallerin geliştirilmesinin gerektiğini savunmuştur. ÖE3 üslup ve tavır kazanımı ile ilgili durumu "Özellikle üslup tavır gibi şeyleri metotla anlatmak mümkün değil. Ben de meşk yöntemiyle öğrendim. Ben öğrencisiyken hocam Emin Akan'ın kitabı çıkmıştı. Bazı mızrap vuruşlarını tekrar etmem için evde çalışmam için onu öneriyordu tabi ama genelde meşk yöntemiyle işliyorduk derslerimizi. ' ' Şeklinde, repertuar kazanımı ile ilgili durumu "Ben genelde eserler üzerinden gidiyorum. Etüt olabilecek eserler seçip hem de repertuarlarındaki eser sayılarının artmasını sağlıyorum ve tabi bu eserleri meşk yöntemiyle öğretiyorum. ' ' Şeklinde, görsel materyallerle ilgili durumu "Bana göre mevcut tanbur metotlarında görseller yeterlidir. Ne yapılabilir ki başka? Bir yol gösteriyor, bir fikir veriyor sonuçta. Bunlara ek olarak günümüz teknolojilerinin imkanlarından faydalanılarak video ve görseller arttırılabilir. ' ' Diyerek açıklamıştır.

ÖE4 ise üslup, tavır ve repertuar kazanımı için meşk yönteminin uygun olacağını belirtmiştir. Metotlarda kullanılan etütler çalışıldıktan sonra meşk yöntemi ile eser çalışmanın uygun olduğunu ve etütlerin sadece hızlanmak için değil üslup için de kullanılabilirliğini

ifade etmiştir. ÖE4 üslup ve tavır kazanımı ile ilgili durumu “*Üslup ve tavır için en sağlıklı yöntem meşk yöntemidir. Bizim müziğimizi meşksiz öğrenmek mümkün değildir.*” Şeklinde, repertuar kazanımı ile ilgili durumu “*Repertuarın metodlardan kazanılacağını düşünmüyorum. Metotlarda yer alan etütler çalışıldıktan sonra repertuar için meşk yöntemiyle çalışıyorum.*” Diyerek, etüt içeriğiyle ilgili durumu da “*Bizim derste kullandığımız etütler asla hızlanmak için değil sadece hakimiyeti arttırmak için. Hız etüdümüz hiç yok diyebilirim ama yazdığım bütün etütler ileride hızlanmak için hızlı çalınarak da çalışılabilir. Biz başka şeyler arıyoruz tanburdan güzelses çıkarmak gibi mesela.*” şeklinde açıklamıştır.

ÖE5 ise üslup ve tavır kazanımı için meşk yöntemini kullandığını, öğrencilerin bu esnada video çektiklerini, bu videonun öğrenci için faydalı olduğunu ve video çekmesinin de aslında meşk olduğunu belirtmiştir. Repertuar kazanımı için hocasının metodunu kullandıktan sonra eser çalıştıklarını ifade etmiştir. ÖE5 üslup ve tavır kazanımı ve görsel materyallerle ilgili durumu, “*Üslup ve tavır için ben derslerimde meşk yönteminden yararlanıyorum.*

Öğrencilerim derslerde video kaydı yapıp kendileri çalışırken videodan da faydalanıyorlar. Derste görüyor meşk ile öğreniyor ve unutmamak için video çekiyor bu da meşk yöntemidir.” Şeklinde, repertuar kazanımı ile ilgili durumu “*Hocam derslerinde kendi hazırlamış olduğu kitabını da kullanırdı. Bu kitap eser notalarından ve etütlerden oluşuyordu. Basılı bir çalışma değil ders notları şeklindeydi. Ben de derslerimde bunu kullanıyorum ve eser meşk ederek ilerliyorum. Böylece repertuar için de çalışmalar yapmış oluyoruz.*” Diyerek açıklamıştır.

4.3.Üçüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular ve Analiz

Üçüncü araştırma sorusu: Günümüz şartlarında ve teknolojilerinde, mesleki tanbur eğitiminde kullanılabilecek metot anlayışı nedir? Nasıl olmalıdır?

Üçüncü araştırma sorusuna yönelik bulgular ve analiz şu şekildedir;

Öğretim yöntemi/meşk: Öğretim elemanlarıyla yapılan görüşmelerde, tanbur eğitiminde kullanılması uygun olan öğretim yönteminin kritiği yapılmıştır. Öğretim yöntemine ilişkin **meşk yöntemi, dinleme, geleneksel meşk/metodik meşk, standardizasyon** gibi başlıklara ulaşılmıştır. Öğretim elemanları, tanbur eğitiminde, Türk müziğinin üslupsal özelliklerinden ve yazıya aktırılması zor olan tekniklerinden dolayı belirli bir noktaya kadar metotlarla eğitim yapılabilir de bazı teknik ve kazanımları öğrencinin dinleyerek ve ya hocasından görerek yani meşk yöntemiyle öğrenebilecekleri hususunda görüş birliğindedir.

ÖE2 geleneksel meşk yönteminin doğru bir yöntem olmadığını fakat müziğimizdeki standardizasyon problemlerinden ve müziğimizin kendine has özelliklerinden dolayı meşk yöntemiyle ilgili kullanım zorunluluğu doğduğunu düşünmektedir. Bu nedenle kendisinin geleneksel meşki değil, etütlerin de kullanıldığı metodik bir meşk yöntemi kullandığını ve öğrenci için en iyi metodun dinlemek olduğunu belirtmiştir. ÖE2 bu durumu, *“Her zaman söylüyorum Türk müziği dinlenerek öğrenilebilecek bir müziktir. Kabiliyetli bir öğrenci için en iyi metot Türk müziği hususiyetleri açısından dinlemektir. Her perdeyi sesi iyi duymak gerekir. Dinleyip, duyarak uygulamak en iyi öğrenme yöntemidir. Meşk yöntemi günümüz şartlarını, günümüz ihtiyaçlarını, günümüze kadar gelişmiş olan müziğin ihtiyaçlarını karşılayabilecek bir metot olsaydı zaten yaşardı. Tamamıyla ölmedi ama başkalaşım geçirdi. Nasıl başkalaşım geçirdi? Şu an da mesela katı bir metot anlayışıyla teknik çalışmalar yapmak ne kadar doğru değilse aynı şekilde teknik çalışmalar yapmadan sadece meşk ile üslup çalışmak da doğru değil. O yüzden günümüzde teknik çalışmaların da yapıldığı metodik bir meşk var artık. Teknik anlamda geliştirici bir metot ile yapılan eğitime meşk yöntemi de dahil edilirse daha iyi olur. Geleneksel meşk yönteminin problemlerini kendim tecrübe ettim. O yüzden diyorum geleneksel meşk yöntemi çok iyi bir yöntem olsaydı orijinalliğiyle devam ederdi. Meşk yönteminin bizim müziğimizden çıkaramamızın sebebi bence standardizasyon olmadığından. 10 kişi varsa 10 tanesi de mızrabı farklı tutuyor ama Batı’da viyolonsel*

tutuşunun belirli bir standardı var, iki yüz senedir öyle tutuluyor. Farklılıklar olsa da tutuş standarttır. Biz de böyle bir şey yok maalesef kimi tanburun sapını yere paralel tutuyor, kimi aşağıya doğru baktırıyor, kimi göğe doğru baktırıyor yani bir standart yok. ’’ Cümleleriyle açıklamıştır.

ÖE1 ise üslup farklılıkları sebebiyle meşk yöntemini kullandığını, Türk müziğinde çalgı eğitiminin meşk yöntemiyle gerçekleşmesinin doğru olduğunu belirtmiştir. ÖE1 bu durumu *“Tanbur metotlarıyla çalışmıyorum. Üslup farklılıkları nedeniyle kendi metodumu uyguluyorum. Ben öğrencide teknik kapasitemi görmek istiyorum. Metotlar benim teknik kapasitemi oluşturacak seviyede değil. Beni kısıtlıyor. Öğrenciyi de kısıtlar. Öğrenci de karşısında çünkü öğrenci karşısında kendisini ölçebileceği birisini istiyor, o da benim. Bana göre kendisini değerlendirdiği zaman çok alt seviyelerde kalıyor. Ben onu yükseltmeye çalışıyorum ama bu metotlar basit seviyede bırakıyor. Herkesin kendi metodu olması lazım ama bugüne kadar böyle gelmedi. Cemil Bey’in metodu var mı? Yok. Refik fersan ’ın? Yok. Fahrettin Çimenli ’nin? Yok. Kimsenin yok. Ben de hocamdan öğrendiğim şekilde öğrencilerime aktarıyorum. Öğrencilerim de benden öğrendiklerini öğrencilerine aktaracaklar. Bu şekilde tam geleneksel anlamda olmasa da meşk yöntemi devam etmiş oluyor. ... Biz sadece tanbur çalmayı öğretmiyoruz. Makamları da öğretiyoruz, çeşnileri de öğretiyoruz. Orada bir koma var diye bir koma basmıyoruz çünkü uşşak. Ben şimdi uşşak çeşnisini öğreteceğim bunu metottan öğretmemiz son derece zor. Bunlar üsluptur ve Üslubun, tavrın metottan öğrenilmesi zor. Kişi metotlardan hocanın söylediği bazı şeyleri sistemleşmiş şekilde alabilir. Nedir bunlar? Üs-alt mızrap mesela. ’’ Şeklinde ifade etmiştir.*

ÖE3 ise benzer şekilde ÖE1 ile aynı görüşü savunarak çalgı eğitiminin meşk yöntemiyle olması gerektiğini vurgulamıştır. ÖE3 bu durumu, *“Meşk olmadan olmaz. Bizde çalgı eğitiminde meşk eğitimin temelini oluşturmaktadır. ... Bir etüdü ve ya eseri öğrenciye göstermeden anlatmak mümkün değil. Görmesi hissetmesi lazım. Yani mızrap vuruşlarını*

yazıyorsun etüdüün üstüne ama kuvvetli ve hafif mızrap vuruşu olan yerler var mesela bir yer de hafif bir yer de güçlü vurması gerekiyor. Bunları metotta anlatmak zor bu nedenle meşk yöntemi daha çok tercih ediyorum. ” Şeklinde açıklamıştır.

ÖE5 ise dinlemenin ve meşk yönteminin çalgı eğitiminde ideal yöntem olduğunu savunarak, meşk yönteminin farklı uygulama şekilleri ile günümüzde de devam ettiğini belirtmiştir. ÖE5 bu durumu, “Metotlaşma biz de sonradan var olan bir şey yani çok eskiden beri var olan bir şey değil çünkü öyle bir şey olsaydı, herhalde tanbur için söyleyeyim Cemil bey’in de olurdu Mesut Cemil’inde olurdu. Buradan şu sonuca varıyoruz kestirmeden, demek ki meşk sistemi ön plandaydı ve bu anlamda belki metoda ihtiyaç duyulmadı diyebiliriz. Meşk sistemi tabiki bizim musikimizde çok önemli yani aslında bütün müziklerde çok önemli. Bugün bir kişi batılı bir keman metodunda 1. Parmak pozisyonu 2. Parmak pozisyonu yazarken bunları ayrı ayrı videolara çekip eklediğinde canlı şekilde izliyorsun bu da bir nevi dijital ortamda meşk sistemi aslında. Biz bunu eskiden beri yapıyormuşuz. Çalgı metodu öğretim yolu meşk yöntemiyle olmalıdır. Fakat işinin ehli bir hocadan, mümkünse farklı hocalardan meşk etmek, eğitim almak daha faydalı olacaktır. Meşk her dönem için uygun olan bir yöntemdir ve şekil değiştirerek her dönemde kullanımını görmekteyiz. ” Şeklinde ifade etmiştir.

ÖE4 ise Türk müziğinde metoda bağlı kalınarak çalgı eğitimi gerçekleştirmenin zor olduğunu bu nedenle meşk yöntemi kullandığını ve meşk yönteminin esneklik avantajları olduğu görüşünü vurgulamıştır. ÖE4 bu durumu, “... Bizim müziğimizde sıfırdan alıp belirli bir eğitim seviyesine metotla getirmek çok zor. ... Her öğrenci ile ayrı bir şekilde ilerliyorum, aslında bu derslerimin meşk kısmı. Ama bütün öğrencilerimle aynı metottan gidiyoruz bu da metodik kısmı. Bugün konservatuarlarda meşk usulünde ders yapmak mümkün olmuyor. Ben öğrenciyken 1 dönem içerisinde 1 ve ya 2 ders yapardık hocamla mesela ama yeterdi. Her hafta ders yapman gerekmiyor böyle bir sistemde. Çünkü sen kişisel olarak çalışacaksın ve

çalıştıklarını hocana göstereceksin. Hatta bazen de ders sınıfta olmazdı bahçede hadi çal derdi çalarsın biterdi o ders yani.” Şeklinde ifade etmiştir.

4.4.Dördüncü Araştırma Sorusuna Yönelik Bulgular ve Analiz

Dördüncü araştırma sorusu: Öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygun metot anlayışı nedir? Nasıl olmalıdır?

Dördüncü araştırma sorusuna yönelik bulgular ve analiz şu şekildedir;

Öğrenci farkları ve meşk: Öğretim elemanları, öğrencilerin bireysel farklarını ve hazır bulunuşluk düzeylerini kritik etmişlerdir. Öğrenci farklarıyla ilgili **öğrenci kabiliyetleri** ve **öğrenci fiziksel özelliklerinin** metot ve çalgı boyutlarının seçiminde etkili olduğu, **öğrenci bireysel farklılıklarına** uygun metot kullanmanın yanında gerekirse etütler hazırlamanın da doğru olduğu ve esnek programlarla **meşk yönteminin** kullanılabilceği görüşlerine ulaşılarak bu başlıklar elde edilmiştir.

ÖE1 öğrencinin yeteneklerini ve fiziksel yeterliklerini göz önüne alarak, öğrenciye uygun çalgı boyunu ve öğrencinin anlayış biçimine uygun yöntemin kullanılması gerektiğini belirtmiştir. ÖE1 bu durumu, *“Çünkü her öğrenci için ayrı bir yöntem uyguluyorum. Kişiye göre uyguluyorum. Herkes o metoda uygun olmayabilir. ... Öğrenci kabiliyetlerine göre de bu biraz değişiklik gösteriyor. Bizde öğrenciyi seçerken boyu şu kadar olacak kol mesafesi bu kadar olacak diye bir kısıtlama yok. Kol mesafesi kısa olan birine 104’lük değil de 100’lük tanbur çaldırırısın.”* Şeklinde açıklamıştır.

ÖE2 öğrenci farklılıklarına uygun hareket etmenin gerekliliğini vurgulamış, ihtiyaç duyulduğu halde öğrenci için taksimlerden etüt yazılabileceğini ve bu etütler esnek parmak numaralarıyla yazılırsa, etütlerin farklı öğrencilerde, öğrencinin parmak yapısına göre farklı parmak numaraları kullanılarak çalınabileceğini belirtmiştir. ÖE2 bu durumu, *“Her öğrencinin baskısı mızrap vuruşu farklı oluyor. Mesela bunun için bir taksimden bölüm alarak o bölümü 7-8 farklı mızrap çeşitleri çalışması için bir etüt oluşturdum. Aynı şekilde*

parmak pozisyonları içinde öyle, aynı etüdü bir öğrenciye farklı diğer öğrenciye farklı parmak pozisyonlarında çaldırıldığı da oluyor.” Cümlesiyle açıklamıştır.

ÖE3 her öğrencinin yeteneği farklı olduğu için bir konuyu tek bir metot ile öğretmenin zor olduğunu, bu nedenle başlangıç için belirli etütler kullanıldıktan sonra tanbur eğitiminin, öğrencinin yeteneğine göre devam etmesi gerektiğini belirtmiştir. ÖE3 bu durumu, “*Her öğrencinin becerileri yeteneği farklı oluyor. Tek bir kitap üzerinden teknik üzerinden herkese aynı şey öğretilemez bu mümkün değil. Herkesin kendine göre yeteneği, becerisi, sınırları var. Yani benim de burada yaptığım bu aslında. Temel de belli başlı etütleri kullanıyoruz tabi ama ondan sonra öğrencinin becerisine yeteneğine göre ilerliyor.*” Şeklinde açıklamıştır.

ÖE4 öğrenci yeteneklerinin farklılıklarına göre işlenen bir dersi modern meşk yöntemi olarak ifade etmiş, bu nedenle eğitim sürecinin esnek olduğunu, bazen bir etüdü çalmak için o etüt ile ilgili alıştırmalar yapıp sonra etüdü çalıştıklarını ifade etmiştir. ÖE4 bu durumu şöyle açıklamıştır; “*Her seviyeden her yetenekten öğrenci geliyor karşınıza. Bir öğrenciye verdiğiniz bir etüt mesela diğerine hiçbir şey ifade etmeyebiliyor. Çok basit gelebiliyor ve ya bir öğrencinin çok kolay çaldığı bir şeyi ama diğerinin çalması imkansız olabiliyor. Onun için e etüdüün özetlerini yazıyorsun daha basitlerini. Bazen bir etüt için 4 tane 5 tane etüt çalması gerekiyor ki o etüdü yapabilsin. Her öğrenci için ayrı etüt yazmak zorunda kalabiliyorum. Bir öğrenci geliyor yirminci etütten başlıyoruz mesela ve ya biri bir etüdü 6 ayda bitiyor, biri 10 günde bitiriyor. Tamamen öğrenciye özel bir yöntemle gidiyoruz aslında. Bu biraz daha modern meşk gibi.*”

ÖE5 öğrenci farklarının toplu derslerde daha hissedilir olduğunu ve buna uygun bir yöntem kullanılmasının doğru olduğunu, her öğrenci için tek bir metottan gitmenin öğrenci yetenekleri açısından doğru olmadığını belirtmiştir. ÖE5 bu durumu, “*Aynı dersi 3 kişiyle yapıyorum birisi çok çabuk algılıyor, öbürü biraz geç, öbürü biraz daha geç algılıyor. Ne yapıyorsun? Hepsiyi ayrı ayrı pratik yapıyorsun. Çabuk algılayanın üzerine çok*

düşmüyorsun, tekrar yap diyorsun diğer öğrencilerle bu şekilde ilgileniyorsun. Öğrencinin seviyesine ihtiyacına göre eğitim vermek gerekiyor burada da meşk sistemi ortaya çıkıyor. ... Kişiyeye göre bu sistemi uyguluyorsun. Çok metodik gitsen arada kırılmalar olabilir. O metodu anlayan biri alıp yürür ama o metodun seviyesinde olamayan biri sıkıntı yaşar.’’ Şeklinde açıklamıştır.

5. Bölüm

Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde, araştırma sorularına ilişkin öğretim elemanlarından elde edilen bulgular tartışılmış ve öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

5.1.Tartışma

Tanbur metotlarıyla ve çalgı metotlarıyla ilgili olarak, öğretim elemanları görüşlerinde, tanbur metotlarının yeterliğinin tanbur eğitiminde kullanılabilecek düzeyde olmadığını savunarak, tanbur metodu ihtiyacı olduğu görüşündelerdir. Tanbur metotlarını, giriş veya kılavuz şeklinde olup öğrenciyi meşk yöntemine hazırlayan bir araç olarak görmüşlerdir.

Metotların yol gösterici özellikte olması gerektiğini, bazı davranışları öğrencinin keşfetmesinin önemli olduğunu, çalgı metotlarının başlangıçta eğitiminde yardımcı olabileceğini daha sonrası için eğitimin meşk yöntemiyle devam etmesi gerektiğini, yazılacak bir metodun yazı dilinin sade ve anlaşılır olması gerektiğini, tanbur eğitiminde kullanılmak üzere ortak bir ekole göre ortak bir metot hazırlanabileceğini, mevcut tanbur metotlarının sadece belirli bir tekniğine kadar kullanılabileceğini ve sayılarının yetersiz olduğu, tanbur eğitiminde kullanılmak üzere metot ihtiyacı olduğu, Avrupa'daki metotlardan yararlanılarak metot hazırlanabileceğini, metotların başlangıç kısımlarındaki temel bilgilerin ve içeriğindeki etütlerin önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Aksüt(1988) yaptığı çalışmasında iyi bir çalgı eğitimi için öğrenilecek olan sazın özelliklerinin ve icra tekniğinin açıklandığı detaylı bir metodun şart olduğu belirtmektedir. Özel(1997) tanbur tekniği üzerine bir deneme adlı çalışmasında, tanburun Türk müziğinde önemli bir yere sahip olmasına rağmen, tanbur ile ilgili kaynak azlığını tespit ederek etüt ve kitap yazılması gerektiğini vurgulamaktadır. Bilgiç (2019) tanbur metotlarının incelenmesi üzerine bir araştırma adlı çalışmasıyla günümüzde bilinen tanbur metotlarının içeriğinde yer alan etütlerin yeterli olmadığı, bilginin sunumunda yetersizlikler olduğu, öğretim teknikleri

açısından yeterli görünse de belirlenen eksiklerin verimli bir öğretim sürecinin tamamlamaya engel olduğu sonucuna varılmıştır.

Öğretim elemanlarının tanbur eğitiminde meşk yöntemini kullandığı, tanbur metotlarının, tanbur eğitiminin ihtiyaçlarını karşılayamadığı ve bu nedenle tanbur metotlarını kullanmadıkları, tanbur eğitiminde kullanılmak üzere tanbur metodu ihtiyacı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tanbur metotlarının içerik ve kazanımlarıyla ilgili olarak, öğretim elemanları, üslup, tavır ve repertuar kazanımının iyi icracıları dinlemeyle ve meşk yöntemiyle kazanılacağını savunmuşlardır. Metotların icraya yönelik kazanımların öğrenilmesi açısından fayda sağlamayacağını ancak içerik videolarla zenginleştirilirse kısmen karşılayabileceğini ifade etmişlerdir. Tanbur metotlarında görsel materyal anlamında eksikliğini gördükleri yönlerin Aydemir(2018)'in tanbur metodu adlı çalışmasında yer aldığı fakat öğretim elemanlarının daha bu metodu incelemedikleri tespit edilmiştir.

Üslup ve tavır öğretimi için meşk yönteminin uygun olacağını, bilinen iyi icracıların dinlemesinin üslup ve tavır icrası için önemli olduğunu, tanburdan güzel ses çıkarmak gibi tavır ile ilgili kazanımlar için etütler yazılabileceğini, derslerde eserlerden etütler çıkararak ve eser geçerek repertuar da çalışabileceğini, repertuarın meşk yöntemi ve eser çalışma ile gelişeceğini, eser çalışmanın ise repertuar kazanımının yanında perde kullanımına ve nazariyat bilgisine de katkı sağlayacağını, repertuarın, metotlarda yer alan etütler çalışıldıktan sonra da eser çalışarak kazanılabileceğini, metotların içeriğinin zenginleştirilmesi için farklı çalgı metotlarında bulunan içeriklerin örnek alınabileceğini, metotlarda yer alan etütlerin, mızrap bölgesi ve sap bölgesini gösteren farklı açılardan çekilerek hazırlanmış videolarının eklenerek içeriğin zenginleştirilebileceğini, derslerde eserlerin öğrenciler tarafından kayıt altına alınması amacıyla video gibi materyallerin kullanılarak günümüz teknolojilerinden yararlanılan bir meşk yönteminin kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

Aksüt(1988) yaptığı çalışmada, bir öğrencinin metotlar sayesinde sistemli bir çalışma ile teknik yönden gelişme kaydedip, öğretmenin yönlendirmeleriyle de icra tavrını ve üslubu öğrenebileceğini belirtmektedir. Taşdemir(2019) geleneksel Türk müziğinde tanbur ve öğretimine yönelik yaklaşımlar adlı çalışmada, metotların önemli olduğu fakat tanbur icrasında ileri bir seviyeye ulaşmak isteyen bir öğrenci için meşk yönteminin daha önemli ve doğru olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

Öğretim elemanlarının üslup, tavır ve repertuar kazanımları için meşk yöntemini kullandıkları, icraya özgü kazanımların yazılı kaynaklar aracılığıyla değil, bilinen iyi tanbur icracılarını dinlemeyle, eserlerden oluşturulmuş etütlerle ve iyi hazırlanmış, farklı açılar kullanılarak oluşturulmuş görsel materyallerle gerçekleşeceğini düşündükleri için tanbur metotlarını kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tanbur eğitimi için günümüz şartlarında kullanılması uygun olan öğretim yöntemiyle ilgili öğretim elemanlarından, ÖE5 dinleme ve izleme ile birlikte günümüzde sosyal medya platformlarındaki videolardan yararlanılarak da kullanılacak bir meşk yöntemini, ÖE2 meşk yönteminin tek başına doğru bir yöntem olmadığını etütlerin ve dinlemenin de ağırlıklı olduğu metodik bir meşk yöntemini savunmuştur. ÖE1, ÖE3 ve ÖE4 tanbur eğitimi için yöntem olarak meşk yönteminin uygun olacağını ifade etmişlerdir.

Dinlemenin, duyum yeteneği iyi olan öğrenciler için iyi metot olduğunu, günümüzde tam geleneksel bir meşk yönteminin çalgı eğitiminde fayda sağlamayacağını, bunun yerine teknik çalışmaların ağırlıklı olduğu daha metodik bir meşk yönteminin kullanılmasının uygun olacağını, müziğimizdeki bazı standardizasyon problemlerinden dolayı meşk yönteminin kullanımının bazı noktalarda zorunluluk olduğunu ve bazı kazanımların usta icracılardan görerek öğrenilebileceğini, tanbur icrasında kişilere özgü meşk yönteminin olmadığını, genel bir aktarım şeklinde eser geçerek çalgı öğretiminin yapıldığını, fakat kişiye özgü üslupların olduğunu ve bu üslupların kişiden eser meşk ederek öğrenilebileceğini bu nedenle meşk

yönteminin kullanılmasının uygun olacağını, İcraya yönelik bazı davranışların öğrenci tarafından hissedilip uygulanabilmesi için meşk yönteminin uygun olacağını, meşk yönteminin her dönem için uygun bir yöntem olduğunu ve şekil değiştirse de varlığını her dönemde devam ettirdiğini belirtmişlerdir.

Türk müziği çalgılarının neredeyse tamamına ile ilgili çalgı metodu yazılmış olsa da yazılan metotlarda dahi meşk yönteminin kullanımının tavsiye edildiği bilinmektedir(Behar, 2016,). Taşdemir(2019) yaptığı çalışmada, icracıların meşk yöntemi ile iyi bir icracı oldukları, meşk yöntemi ile geleneksel anlamda bilinen icrayı benimseyerek öğrendikleri sonucuna ulaşıldığı bilinmektedir.

Öğretim elemanlarının tanbur eğitimi için öğretim yöntemi olarak meşk yöntemini kullandıkları, geleneksel meşk yönteminin günümüzde farklı şekillerde devam ettiği, içinde metodik çalışmaların ve dinlemenin de yer aldığı bir meşk yöntemi modelinin kullanılmasının doğru olacağı sonucuna varılmıştır.

Çalgı eğitimi genelinde ve tanbur eğitimi özelinde, öğretim elemanları öğretim yöntemi olarak, öğrencilerin bireysel farklılıkları ve hazır bulunuşluk düzeyi göz önüne alındığında, tanbur eğitimi için meşk yönteminin uygun olacağını savunmuşlardır.

Öğrencinin bireysel olarak farklı yeteneklerde ve fiziksel özelliklerde olduğunu, bu nedenle her öğrenci için ayrı bir metot kullanılması gerektiğini, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alındığında tanbur metotlarına göre daha esnek bir yöntem olan meşk yönteminin kullanılabilceğini, öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre gerekirse aynı kazanım için her öğrenciye farklı etüt hazırlanabileceğini, öğrencilerin fiziksel farklılıklarına göre etütlerde değişiklikler yapılabileceğini, öğrencinin bilişsel ve fiziksel hazır bulunuşluk düzeyine göre metot ve çalgı boyutu seçilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğretim elemanlarının görüşlerinden, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri ve bireysel farklılıkları dikkate alındığında meşk yönteminin daha uygun bir yöntem olduğu, bu yöntemin

esnek bir yapıda olup, işleyişinde öğrenciye ve günümüz şartlarına göre değişiklikler yapılabilmesi nedeniyle tercih edildiği sonucuna varılmıştır.

5.2.Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmaya çalışılmıştır.

- Tanbur eğitiminin daha planlı ve düzenli olması açısından yazılı kaynaklar çoğaltılabilir.
- Tanbur eğitiminin metodik bir şekilde gerçekleştirilmesi için tanbur metotlarının sayıları artırılabilir.
- Yeni tanbur metodu yazacak eğitimciler, yazı dili olarak daha anlaşılır bir dil, görünüş olarak daha sade bir biçim kullanmalıdır.
- Uluslararası kullanımı bilinen mızraplı çalgı metotlarından yararlanılarak yeni tanbur metotları yazılabilir.
- Yeni yazılacak tanbur metotları, uluslararası kullanılan yöntem ve tekniklerden yararlanılarak hazırlanabilir.
- Günümüz şartlarına uygun bir metot hazırlanmalıdır. Örneğin; YouTube gibi sosyal platformlar üzerinde videolu metotlar oluşturulabilir.
- Üniversitelerin mesleki müzik eğitimi veren kurumlarının yapacağı çalışmalar ile ortak bir ekol ve buna bağlı olarak bir metot hazırlanabilir.
- Tanbur metotlarında üslup ve tavır gibi kazanımlar için metot yazarının yöntemine uygun dinleme önerileri yazılabilir.
- Tanbur metotlarının yanına DVD ile üslup ve tavır kazanımını destekleyici video materyali eklenebilir.
- Repertuar gelişimi için tanbur metotlarına Türk müziği repertuarından bilinen ve ya unutulmuş eserlerinden seçilip eklenebilir ve ya liste oluşturulabilir.

- Türk müziği icrasında, tanbur üslup ve tavrında olup yazıya aktarılması güç icra teknikleri için yeni anlatım yöntemleri ve teknikleri geliştirilebilir.
- Öğrencilerin repertuar gelişimleri için çalgı toplulukları ve ya tanbur toplulukları kurulup topluluk içinde çalma becerisine ek olarak repertuar kazanımı da gerçekleştirilebilir.
- Tanbur eğitimiyle ilgili meşk yöntemine alternatif uluslar arası öğretim yöntemleri denemelidir.
- Tanbur eğitiminde belirli teknik ve konular için genel ve kabul görmüş standartlar oluşturulmalıdır.
- Tanbur eğitiminde ve Türk müziği eğitiminde yaygın bir biçimde kullanılan meşk yöntemi, günümüz şartlarına uygun bir biçimde uyarlanıp metotlaştırılarak yazılı kaynak haline getirilebilir.
- Meşk yöntemi ile günümüz şartlarında kullanılan diğer uluslararası yöntem ve teknikler sentezlenerek standart kabul görmüş bir tanbur çalgı öğretim yöntemi hazırlanabilir.
- Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine ve bireysel farklarına uygun metotlar kullanılabilir.
- YÖK tarafından görevlendirilmiş bir kurul tarafından, öğrenci farklılıkları ve hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak esnek ve çerçeve programlar hazırlanabilir, bu programlar doğrultusunda da model metotlar oluşturulabilir.
- Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak, süreç içerisinde öğrencilerle birlikte bir metot hazırlanabilir ve deney grupları oluşturularak gözlem yoluyla metodun eksiklikleri belirlenip giderilmesi için yeni yöntem ve teknikler uygulanabilir.

- Öğrencilerin fiziksel farklılıkları göz önünde bulundurularak yöntemler oluşturulmalıdır. Örneğin; bir yönteme göre hazırlanan etüt, parmakları uzun olan kişiye göre ve parmakları kısa olan kişiye göre iki farklı şekilde numaralandırılabilir.

KAYNAKÇA

Afyon Kocatepe Üniversitesi Bologna Bilgi Sistemi. *Devlet Konservatuvarı Türk Sanat Müziği*

Bölümü tanbur lisans ders program. Erişim adresi(21.06.2020):

<https://obs.aku.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=06823220032202333423334532190219732242366843110538880311163884037322321943669035560322402163376933111733342332013666637819322283223031101374273738536312331472153331563737833114311082197355503330935305322323445633114344203666032204322223556033291344123770735305321303856033267375533539035330321583860838632332133862433195>

Ak, A. Ş. (2016). *Türk din musikisi: Cami ve tekke musikisi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Akan, E. (2007). *Tanbur metodu.* İstanbul: Çağlar musiki yayınları.

Aksüt, S. (1988). Türk musikisi çalgı eğitiminde metod ihtiyacı. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü (ed.) 1. Müzik kongresi bildiriler kitabı içinde (s.415-417). Ankara: Evren Ofset.

Aksüt, S. (1994). *Tanbur metodu.* İstanbul: İnkılap kitapevi.

Alpa, R. (2009). *Necdet Yaşar'ın tanbur taksimlerinin makamsal ve teknik analizi.*

(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Aydemir, M. (2018). *Tanbur metodu.* İstanbul: Pan Yayıncılık.

Ayverdi İ. (2011). *Misalli büyük Türkçe sözlük.* İstanbul: Kubbealtı yayınları.

Behar, C. (2015). *Osmanlı/Türk musikisinin kısa tarihi.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Behar, C. (2016). *Aşk olmayınca meşk olmaz: Geleneksel Osmanlı / Türk müziğinde öğretim ve intikal.* İstanbul: Yapı kredi yayınları.

Beşiroğlu, Ş. Ş. (1998) Türk musikisinde çalgı eğitiminde metot kavramı. G. Ay(Ed), 5.

İstanbul Türk müziği günleri Türk müziğinde eğitim sempozyumu bildiriler kitabı

içinde (ss. 57-63). Ankara: Kültür Bakanlığı.

Bilgiç, H. (2019). *Tanbur metodlarının incelenmesi üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Bilgin, K. (2011). *Necdet Yaşar'ın taksimlerinden hareketle tanbur etüdüleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çöl, C. (2017). *Yaylı tanburun Türk müziğindeki yeri önemi ve kullanımı* (Yayımlanmamış Sanatta yeterlilik tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Çöl, C. (2018) Yaylı tanburun yapısal ve teknik özelliklerine ilişkin uzman görüşleri.

Çevrimiçi Müzik Bilimleri Dergisi, 3(3), 116-137.

<https://dergipark.org.tr/en/pub/ojomus/issue/41561/504520> adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.

Demirel, Ö. (2013). Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan uygulamaya. Ankara: Pegem Akademi.

Düzün, E. (2019). İzzettin Ökte'nin buselik tanbur taksiminin tahlili. *SED-Sanat Eğitimi Dergisi*, 7(1), 65-93 <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=799993>

adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.

Eden, A. (2011). *Geleneksel Türk müziği çalgılarından tanbur'un sanal çalgı kitaplığının oluşturulması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Gerçek, İ. H. (2010). Meslekî müzik eğitimi veren kurumlarda kullanılan ud metodları üzerinde karşılaştırılmalı bir çalışma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü dergisi*, 14(1), 149-156.

<http://e-dergi.atauni.edu.tr/ataunisobil/article/view/1020002815> adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.

- Gürkan, T. (2014). Okul öncesi eğitim programı, R. Zembat(ed.), Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri kitabı içinde(29-80). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaçar, G. Y. (2012). *Türk musikisi rehberi*. Ankara: Maya Akademi.
- Kahyaoğlu, Y.(2017) Kanun sazı eğitiminde metod ihtiyacı ve Türkiye’deki kanun metodları üzerine bir inceleme. *İnönü Üniversitesi kültür ve sanat dergisi*, 3(1), 97-107.
- Web: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/328552> adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.
- Karabaşoğlu, C. (2010). Abdülkadir Meragi’in Makasid’ul-Elhan Adlı Eseri(Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karabey, L. (2020). *Tanbur Metot Defteri*.
- http://ataturkkitapligi.ibb.gov.tr/yordambt/yordam.php?aTumu=LKE_F000148&bolu_msanal=003 adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır..
- http://ataturkkitapligi.ibb.gov.tr/yordambt/yordam.php?aTumu=LKE_F000149&bolu_msanal=003 adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.
- Karabey, L. (1950a). Tanbur kılavuzu. *Musiki Mecmuası* (23), 22.
- Karabey, L. (1950b). Tanbur kılavuzu. *Musiki Mecmuası* (24), 22.
- Karabey, L. (1950c). Tanbur kılavuzu. *Musiki Mecmuası* (25), 19.
- Karabey, L. (1950ç). Tanbur kılavuzu. *Musiki Mecmuası* (26), 21.
- Karabey, L. (1950d). Tanbur kılavuzu. *Musiki Mecmuası* (27), 24.
- Karabey, L. (1950e). Tanbur kılavuzu. *Musiki Mecmuası* (28), 21.
- Karabey, L. (1950f). Tanbur kılavuzu. *Musiki Mecmuası* (29), 22.
- Karabey, L. (1950g). Tanbur kılavuzu. *Musiki Mecmuası* (30), 24.
- Karakaya, F. (2010). Tambur. *TDV İslâm Araştırmaları Merkezi*.
- <https://islamansiklopedisi.org.tr/tambur> adresinden 26.04.2020 tarihinde alınmıştır.
- Kaygusuz, N. (2014). 19. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türk müziğinin kısa bir hikâyesi. H. C.

- Güzel (ed.) *Yeni Türkiye Dergisi Türk Musikisi Özel Sayısı* kitabı içinde(ss.1-35).
Ankara: Anı Yayıncılık.
- Onat, E. (1999). *Dr. Suphi Ezgi 'nin tanbur metodu(çeviriyazım ve yorum)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Öksüz, M. A. (1998). *Türk musikisinde tanbur sazının gelişimi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul.
- Öner, F., Kazancı Yeprem, G. & Korkmaz, N. (2019). *Ortaöğretim güzel sanatlar lisesi çalgı eğitimi tambur ders kitabı 9* <https://www.mebders.com/dosya/6691-guzel-sanatlar-lisesi-9sinif-calgi-egitimi-tambur-ders-kitabi-pdf-indir> adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.
- Özalp, M. N. (2000). *Türk musikisi tarihi* (1). İstanbul: Milli eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Özdemir, G. B. (2018). Türk makam müziğinde tanbur çalgısının yeri ve önemi. *Fine Arts*, 13(4), 133-140. <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsafine/issue/39714/453797> adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.
- Özel, Ö. (1997). *Tanbur tekniği üzerine bir deneme* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özkan, İ. H. (2015). *Türk musikisi nazariyatı ve usulleri:Kudüm velveleleri*. Ankara: Ötüken Neşriyat.
- Sarı, A. (2012). *Türk müziği çalgıları: Ud, tanbur, kanun, kemençe, ney, kudüm*. İstanbul: Nota Yayıncılık.
- Sayan, E. (1998) *Türk müziğinde eğitim ve öğretim sorunları*. G. Ay(Ed), 5. İstanbul Türk müziği günleri Türk müziğinde eğitim sempozyumu bildiriler kitabı içinde(ss. 111-114). Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Saydam, A. (1988) *Türk musikisi çalgı eğitiminde metod ihtiyacı*. 1. Müzik kongresi kitabı içinde (ss.421-423). Ankara: Kültür Bakanlığı.

- Selçuk, Z. & Palancı, M. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
<http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/3278> adresinden 11.05.2020 tarihinde alınmıştır.
- Şimşek, S. (2013). Eğitim ile ilgili temel kavramlar. N. Saylan(ed.), Eğitim bilimine giriş *Türkiye Dergisi Türk Musikisi Özel Sayısı*, (57), 1464-1471.
- Tabakoğlu, V. (2000) *Bona müzik teorisi notları*. Ankara: Kıvılcım Müzik Eğitimi ve Yayıncılık.
- Taşdemir, E. F. (2019). *Geleneksel Türk müziğinde tanbur ve öğretimine yönelik yaklaşımlar*(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Türk Dil Kurumu. (2020). *Güncel Türkçe sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.
- Türkmen, O. & Beşiroğlu, Ş. (2009). Çağdaş çalgı tekniklerinin kemençe, ud, kanun ve neye uyarlanması. *İTÜDERGİSİ/b*, 6(1), 42-52.
http://itudergi.itu.edu.tr/index.php/itudergisi_b/article/view/1090 adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.
- Uslu, M. (1998) Türkiye’de çalgı eğitiminin yaygınlaştırılmasında ve geliştirilmesinde iyi çalgı eğitimcisi yetiştirmenin önemi ve gerekliliği. G. Ay(Ed.), 5. İstanbul Türk müziği günleri Türk müziğinde eğitim sempozyumu bildiriler kitabı içinde(s. 42-56). Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Ünal, M. (2019). *Yaylı Tanbur Metodu ve Temel Üslubu Giriş* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin yayımları.

Yıldırım, Z., & Karahasanoğlu, S. (2017). 20. Ve 21. Yüzyılda bağlama ve tanburdaki

belirgin fiziksel değişimler. *Porte Akademik Müzik ve Dans Araştırmaları*

Dergisi, 16, 167-177. <http://porteakademik.itu.edu.tr/yayin-arsivi/16-sayi> adresinden

24.04.2020 tarihinde alınmıştır.

Yıldız Teknik Üniversitesi Bologna Bilgi Sistemi. *Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzik ve*

Sahne Sanatları Bölümü tanbur ders programı

<http://www.bologna.yildiz.edu.tr/index.php?r=course/view&id=4767&aid=43>

adresinden 21.06.2020 tarihinde alınmıştır.

Yüksel, A., Mil, B., & Bilim, Y. (2007). Nitel araştırma: Neden, nasıl, niçin. Ankara: Detay

yayıncılık.

EKLER

Ek-1: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Yaşınız:

Eğitim durumunuz:

Çalıştığınız kurum:

Ne kadar süreyle Tanbur eğitimi vermektесiniz:

- 1- Size göre geleneksel Türk Sanat Müziği Çalgı Eğitimin de çalgı metodu nasıl olmalıdır?
- 2- Sizce sadece çalgı metotları kullanılarak gerçekleşen bir çalgı eğitimi geleneksel meşk yönteminin kazandırdıklarını kazandırabilir mi? Ne ölçüde? Neden?
- 3- Size göre Tanbur, öğretmen gözetiminde olmadan, sadece çalgı metoduyla öğrenilebilecek bir çalgı mıdır? Neden?
- 4- Siz Tanburu nerde, nasıl ve hangi yöntemle öğrendiniz?
- 5- Sizce Tanbur metodu nasıl olmalıdır? Uluslararası kabul görmüş çalgı metotları gibi bir Tanbur metodu yazılabilir mi? Ve siz Tanbur metodu yazmak isteseydiniz nasıl bir yol izlediniz ve nasıl yazdınız?
- 6- Mesleki müzik eğitiminde kullanımı açısından yayımlanmış/yayımlanmamış Tanbur metotlarının içerikleri(etütler, eser notaları, görsel ve yazılı materyaller vb.) hakkında neler düşünüyorsunuz?
- 7- Siz dersleriniz de yayımlanmış ve ya yayımlanmamış Tanbur metotlarını kullanıyor musunuz? Neden?
- 8- Tanbur metodlarında belirtilen konuları öğrencinin ihtiyaçlarını karşılama bakımından nasıl değerlendiriyorsunuz?

ÖZGEÇMİŞ

Doğum Tarihi : 26.10.1995

Doğum Yeri : Sakarya

Öğrenim Gördüğü Kurumlar:

Lise

Bolu Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, 2009-2017

Lisans

Bursa Uludağ Üniversitesi, 2013-2017

Yüksek Lisans

Bursa Uludağ Üniversitesi, 2017-2020